Hof van Justitie EG, 18 november 2003, Budvar v Ammersin

v

GEOGRAFISCHE HERKOMSTAANDUIDING

Absolute bescherming geografische herkomstaanduiding ex bilaterale verdragen mogelijk

- Gelet op het voorgaande dient op de eerste vraag, voorzover zij verordening nr. 2081/92 betreft, te worden geantwoord dat deze verordening zich niet verzet tegen de toepassing van een bepaling van een tussen een lidstaat en een derde land gesloten bilateraal verdrag, die aan een eenvoudige en indirecte geografische herkomstaanduiding van dit derde land in de invoerende lidstaat een van elk gevaar voor misleiding onafhankelijke bescherming verleent die het mogelijk maakt de invoer van een goed dat in een andere lidstaat rechtmatig in de handel is gebracht, te verhinderen.

Rechtmatige beperking vrij verkeer van goederen voor herkomstaanduiding

- Bijgevolg moet op de eerste vraag worden geantwoord dat artikel 28 EG en verordening nr. 2081/92 zich niet verzetten tegen de toepassing van een bepaling van een tussen een lidstaat en een derde land gesloten bilateraal verdrag, die aan een eenvoudige en indirecte geografische herkomstaanduiding van dit derde land in de invoerende lidstaat een van elk gevaar voor misleiding onafhankelijke bescherming verleent die het mogelijk maakt de invoer van een goed dat in een andere lidstaat rechtmatig in de handel is gebracht, te verhinderen.

Onrechtmatige beperking vrij verkeer van goederen wanneer geen sprake is van een directe of indirecte herkomstaanduiding

- Bijgevolg dient op de tweede vraag te worden geantwoord dat artikel 28 EG zich verzet tegen de toepassing van een bepaling van een tussen een lidstaat en een derde land gesloten bilateraal verdrag, die aan een benaming die in dit land noch direct noch indirect verwijst naar de geografische herkomst van het product dat zij aanduidt, in de invoerende lidstaat een van elk gevaar voor misleiding onafhankelijke bescherming verleent die het mogelijk maakt de invoer van een goed dat in een andere lidstaat rechtmatig in de handel is gebracht, te verhinderen.

Oudere bilaterale verdragsverplichtingen kunnen toepassing Gemeenschapsrecht verhinderen

- Gelet op het voorgaande dient op de derde en de vierde vraag te worden geantwoord dat artikel 307, eerste alinea, EG aldus moet worden uitgelegd, dat het een rechter van een lidstaat toestaat om, behoudens het door hem aan de hand van onder meer de gegevens uit dit arrest te verrichten onderzoek, bepalingen toe te passen van bilaterale verdragen als die welke in het hoofdgeding aan de orde zijn, die zijn gesloten tussen deze staat en een derde land en een benaming van dit derde land beschermen, ook al blijken deze bepalingen in strijd te zijn met het Verdrag, op grond dat het gaat om een verplichting die voortvloeit uit verdragen die zijn gesloten vóór de datum van toetreding van de betrokken lidstaat tot de Europese Unie. Totdat met een van de in artikel 307, tweede alinea, EG bedoelde middelen eventuele onverenigbaarheden tussen een vóór die toetreding gesloten verdrag en het EG-Verdrag kunnen worden opgeheven, machtigt de eerste alinea van genoemd artikel deze staat, een dergelijk verdrag te blijven toepassen voorzover dit verplichtingen omvat waaraan hij volkenrechtelijk nog steeds gebonden is.

Vindplaatsen: curia.europa.eu

Hof van Justitie EG, 18 november 2003

(…)

ARREST VAN HET HOF

18 november 2003 (1)

„Bescherming van geografische aanduidingen en oorsprongsbenamingen - Bilaterale overeenkomst tussen lidstaat en derde land ter bescherming van aanduidingen van geografische herkomst van dit derde land - Artikelen 28 EG en 30 EG - Verordening (EEG) nr. 2081/92 - Artikel 307 EG - Statenopvolging met betrekking tot verdragen”

In zaak C-216/01,

betreffende een verzoek aan het Hof krachtens artikel 234 EG van het Handelsgericht Wien (Oostenrijk), in het aldaar aanhangige geding tussen

Budejovický Budvar, národní podnik

en

Rudolf Ammersin GmbH,

om een prejudiciële beslissing over de uitlegging van de artikelen 28 EG, 30 EG en 307 EG alsmede verordening (EEG) nr. 2081/92 van de Raad van 14 juli 1992 inzake de bescherming van geografische aandui-

dingen en oorsprongsbenamingen van landbouwproducten en levensmiddelen (PB L 208, blz. 1), zoals gewijzigd bij verordening (EG) nr. 535/97 van de Raad van 17 maart 1997 (PB L 83, blz. 3),
wijst
HET HOF VAN JUSTITIE,
samengesteld als volgt: V. Skouris, president, P. Jann, C. W. A. Timmermans (rapporteur), C. Gulmann, J. N. Cunha Rodrigues, kamerpresidenten, D. A. O. Edward, A. La Pergola, J.-P. Puissochet, R. Schintgen, N. Colneric en S. von Bahr, rechters,
advocaat-generaal: A. Tizzano,
griffier: H. von Holstein, adjunct-griffier,
gelet op de schriftelijke opmerkingen ingediend door:
- Budejovický Budvar, národní podnik, vertegenwoordigd door S. Kommar, Rechtsanwalt,
- Rudolf Ammersin GmbH, vertegenwoordigd door C. Hauer, Rechtsanwalt,
- de Oostenrijkse regering, vertegenwoordigd door C. Pesendorfer als gemachtigde,
- de Duitse regering, vertegenwoordigd door W.-D. Plessing en A. Dittrich als gemachtigden,
- de Franse regering, vertegenwoordigd door G. de Bergues en L. Bernheim als gemachtigden,
- de Commissie van de Europese Gemeenschappen, vertegenwoordigd door A. M. Rouchaud als gemachtigde, bijgestaan door B. Wägenbaur, Rechtsanwalt,
gezien het rapport ter terechtzitting,
gehoord de mondelinge opmerkingen van Budejovický Budvar, národní podnik, vertegenwoordigd door S. Kommar; Rudolf Ammersin GmbH, vertegenwoordigd door C. Hauer, D. Ohlgart en B. Goebel, Rechtsanwälte, en de Commissie, vertegenwoordigd door A.-M. Rouchaud, bijgestaan door B. Wägenbaur, ter terechtzitting van 19 november 2002,
gehoord de **conclusie van de advocaat-generaal ter terechtzitting van 22 mei 2003**,
het navolgende

Arrest

1. Bij beschikking van 26 februari 2001, ingekomen bij het Hof op 25 mei daaraanvolgend, heeft het Handelsgericht Wien krachtens artikel 234 EG vier prejudiciële vragen gesteld over de uitlegging van de artikelen 28 EG, 30 EG en 307 EG alsmede verordening (EEG) nr. 2081/92 van de Raad van 14 juli 1992 inzake de bescherming van geografische aanduidingen en oorsprongsbenamingen van landbouwproducten en levensmiddelen (PB L 208, blz.1), zoals gewijzigd bij verordening (EG) nr. 535/97 van de Raad van 17 maart 1997 (PB L 83, blz. 3; hierna: „verordening nr. 2081/92").

2. Deze vragen zijn gerezen in een geding tussen Budejovický Budvar, národní podnik (hierna: „Budvar"), een in de stad Ceske Budejovice (Tsjechische Republiek) gevestigde brouwerij, en Rudolf Ammersin GmbH (hierna: „Ammersin"), een te Wenen (Oostenrijk) gevestigde drankhandel, ter zake van het verzoek van Budvar om Ammersin te verbieden, bier van de te Saint Louis (Verenigde Staten) gevestigde brouwerij Anheuser-Busch Inc. (hierna: „Anheuser-Busch") onder het merk American Bud in de handel te brengen, op grond dat krachtens bilaterale overeenkomsten tussen de Tsjechische Republiek en de Republiek Oostenrijk het gebruik van de naam „Bud" in deze lidstaat alleen mag worden gebruikt voor in de Tsjechische Republiek geproduceerd bier.

Rechtskader

Internationaal recht

3. Artikel 34, lid 1, van het Verdrag van Wenen inzake statenopvolging met betrekking tot verdragen, van 23 augustus 1978, bepaalt:
„Wanneer een deel of delen van het grondgebied van een staat scheiden om één of meer staten te vormen, ongeacht of de voorgangerstaat blijft bestaan:
a) blijft elke verdrag dat op de datum van de statenopvolging van kracht was op het gehele grondgebied van de voorgangerstaat in werking voor elke aldus gevormde opvolgerstaat;
b) blijft elk verdrag dat op de datum van de statenopvolging slechts van kracht was op het deel van het grondgebied van de voorgangerstaat dat opvolgerstaat is geworden, uitsluitend in werking voor deze opvolgerstaat."

Het gemeenschapsrecht

4. Artikel 307, eerste en tweede alinea, EG luidt:
„De rechten en verplichtingen voortvloeiende uit overeenkomsten vóór 1 januari 1958 of, voor de toetredende staten, vóór de datum van hun toetreding gesloten tussen een of meer lidstaten enerzijds en een of meer derde staten anderzijds, worden door de bepalingen van dit Verdrag niet aangetast.
Voorzover deze overeenkomsten niet verenigbaar zijn met dit Verdrag maken de betrokken lidstaat of lidstaten gebruik van alle passende middelen om de vastgestelde onverenigbaarheid op te heffen. Indien nodig verlenen de lidstaten elkaar bijstand teneinde dat doel te bereiken en volgen in voorkomende gevallen een gemeenschappelijke gedragslijn."

5. In de zevende overweging van de considerans van verordening nr. 2081/92 wordt gesteld, dat „de gebruiken met betrekking tot de oorsprongsbenamingen en geografische aanduidingen in de lidstaten thans nog uiteenlopen; dat een communautaire benadering moet worden overwogen; dat immers met een communautair kader in de vorm van een beschermingsregeling het gebruik van geografische aanduidingen en oorsprongsbenamingen verder zou kunnen worden ontwikkeld, aangezien een dergelijk kader, dankzij een meer uniforme aanpak, aan producenten van producten met dergelijke vermeldingen gelijke mededingingsvoorwaarden garandeert en deze producten voor de consumenten geloofwaardiger maakt".

6. Artikel 1, leden 1 en 2, van verordening nr. 2081/92 bepaalt:
„1. In deze verordening worden de voorschriften vastgesteld voor de bescherming van de oorsprongsbenamingen en de geografische aanduidingen van de voor menselijke voeding bestemde landbouwproducten die vermeld staan in bijlage II bij het Verdrag en van de levensmiddelen die vermeld staan in bijlage I bij deze verordening alsmede van de

landbouwproducten die vermeld staan in bijlage II bij deze verordening.
[...]
2. Deze verordening geldt onverminderd andere bijzondere communautaire bepalingen."
7. In bijlage I bij die verordening, „Levensmiddelen bedoeld in artikel 1, lid 1", wordt bij het eerste streepje „Bier" vermeld.
8. Artikel 2, leden 1 en 2, van verordening nr. 2081/92 luidt als volgt:
„1. De communautaire bescherming van oorsprongsbenamingen en van geografische aanduidingen van producten wordt verkregen overeenkomstig de bepalingen van deze verordening.
2. In deze verordening wordt verstaan onder:
a) .oorsprongsbenaming': de naam van een streek, van een bepaalde plaats of, in uitzonderlijke gevallen, van een land, die wordt gebruikt in de benaming van een landbouwproduct of levensmiddel:
- dat afkomstig is uit die streek, die bepaalde plaats of dat land
en
- waarvan de kwaliteit of de kenmerken hoofdzakelijk of uitsluitend aan het geografische milieu, dat factoren van natuurlijke en menselijke aard omvat, zijn toe te schrijven en waarvan de productie, de verwerking en de bereiding in het geografische gebied geschieden;
b) .geografische aanduiding': de naam van een streek, van een bepaalde plaats of, in uitzonderlijke gevallen, van een land, die wordt gebruikt in de benaming van een landbouwproduct of levensmiddel:
- dat afkomstig is uit die streek, die bepaalde plaats of dat land
en
- waarvan een bepaalde hoedanigheid, de faam of een ander kenmerk aan deze geografische oorsprong kan worden toegeschreven en waarvan de productie en/of de verwerking en/of de bereiding in het bepaalde geografische gebied geschieden."
9. In de artikelen 5 tot en met 7 van verordening nr. 2081/92 wordt de procedure vastgesteld voor de registratie van de in artikel 2 van deze verordening bedoelde geografische aanduidingen en oorsprongsbenamingen, de zogeheten „normale procedure". Volgens artikel 5, lid 4, van deze verordening moet de registratieaanvraag worden ingediend bij de lidstaat waarin het betrokken geografische gebied is gelegen. Volgens artikel 5, lid 5, eerste alinea, van genoemde verordening gaat deze laatste na of de aanvraag gerechtvaardigd is en zendt hij die naar de Commissie van de Europese Gemeenschappen.
10. Omdat de behandeling van een registratieaanvraag door de Commissie enige tijd vergt, moest het worden toegestaan, dat de lidstaat een voorlopige nationale bescherming verleent in afwachting van een besluit betreffende de registratie van een benaming. Daartoe is bij verordening nr. 535/97 na de eerste alinea van artikel 5, lid 5, van verordening nr. 2081/92 de volgende tekst ingevoegd:
„Op nationaal niveau mogen door deze lidstaat slechts voorlopig een bescherming in de zin van onderhavige verordening, alsook in voorkomend geval een aanpassingsperiode voor de aldus toegezonden benaming worden toegestaan vanaf de datum van de toezending ervan; [...]
De voorlopige nationale bescherming houdt op te bestaan vanaf de datum waarop een besluit inzake de registratie overeenkomstig deze verordening wordt genomen. [...]
Alleen de betrokken lidstaat is verantwoordelijk voor de gevolgen van een dergelijke nationale bescherming, ingeval de benaming niet zou worden geregistreerd in de zin van deze verordening.
De door de lidstaten krachtens de tweede alinea getroffen maatregelen hebben alleen op nationaal vlak uitwerking en mogen het intracommunautaire handelsverkeer niet belemmeren."
11. Artikel 12 van verordening nr. 2081/92 luidt:
„1. Onverminderd de bepalingen van internationale overeenkomsten kan een landbouwproduct of een levensmiddel uit een derde land voor toepassing van deze verordening in aanmerking komen, mits:
- het derde land garanties kan bieden die gelijk zijn aan of gelijkwaardig zijn met die welke in artikel 4 worden bedoeld;
- in het derde land controleregelingen bestaan welke gelijkwaardig zijn met die welke in artikel 10 zijn vastgesteld;
- het derde land bereid is de overeenkomstige landbouwproducten of levensmiddelen uit de Gemeenschap een bescherming te bieden welke gelijkwaardig is met die in de Gemeenschap.
2. Indien een beschermde benaming van een derde land een homoniem is van een beschermde benaming uit de Gemeenschap, wordt voor de aanvaarding van de registratie naar behoren rekening gehouden met de lokale en traditionele gebruiken en met het reële gevaar voor verwarring.
Dergelijke benamingen mogen slechts worden gebruikt indien het land van oorsprong van het product duidelijk en goed leesbaar op het etiket wordt vermeld."
12. Artikel 17 van verordening nr. 2081/92 voert een zogenoemde „vereenvoudigde procedure" in voor de registratie van benamingen die reeds bestonden op het tijdstip van inwerkingtreding van deze verordening. Dit artikel bepaalt onder meer dat de lidstaten de Commissie binnen zes maanden na de datum van inwerkingtreding van verordening nr. 2081/92 meedelen welke van hun benamingen zij uit dien hoofde willen laten registreren.
13. Teneinde onder meer rekening te houden met het feit dat het eerste voorstel tot registratie van geografische aanduidingen en oorsprongsbenamingen, dat de Commissie overeenkomstig artikel 17, lid 2, van verordening nr. 2081/92 moest opstellen, eerst in maart 1996 aan de Raad van de Europese Unie is voorgelegd, terwijl de in artikel 13, lid 2, van die verordening voorgeschreven overgangsperiode van vijf jaar grotendeels was verstreken, is laatstgenoemd lid 2 bij de op 28 maart 1997 in werking getreden verordening nr. 535/97 vervangen door de volgende tekst:

„In afwijking van lid 1, punten a en b, mogen de lidstaten de nationale regelingen waarmee het gebruik van overeenkomstig artikel 17 geregistreerde benamingen wordt toegelaten, handhaven gedurende een tot maximaal vijf jaar beperkte periode na de datum van bekendmaking van de registratie op voorwaarde dat:
- de producten wettelijk onder vermelding van deze benamingen in de handel zijn gebracht gedurende ten minste vijf jaar vóór de datum van bekendmaking van deze verordening,
- de ondernemingen de betrokken producten legaal in de handel hebben gebracht en gedurende de in het eerste streepje bedoelde periode de benamingen zonder onderbreking hebben gebruikt,
- uit de etikettering van de producten duidelijk de werkelijke oorsprong ervan blijkt.
Deze afwijking mag er evenwel niet toe leiden, dat de producten vrijelijk in de handel worden gebracht op het grondgebied van een lidstaat waarvoor deze benamingen verboden waren."

Het nationale recht

14. Op 11 juni 1976 hebben de Republiek Oostenrijk en de Tsjechoslowaakse Socialistische Republiek een verdrag gesloten inzake de bescherming van herkomstaanduidingen, oorsprongsbenamingen en andere benamingen die de herkomst van landbouw- en industriële producten aanduiden (hierna: „bilateraal verdrag").

15. Nadat het bilaterale verdrag was goedgekeurd en geratificeerd, is het bekendgemaakt in het Bundesgesetzblatt für die Republik Österreich van 19 februari 1981 (BGBl 1981/75). Het bilaterale verdrag is krachtens zijn artikel 16, lid 2, op 26 februari 1981 voor onbepaalde tijd in werking getreden.

16. Artikel 1 van het bilaterale verdrag bepaalt het volgende:
„Elk van de verdragsluitende staten verbindt zich ertoe, alle maatregelen te treffen die nodig zijn om de herkomstaanduidingen, oorsprongsbenamingen en andere benamingen die de herkomst van landbouw- en industriële producten aanduiden, die tot de in artikel 5 genoemde categorieën behoren en in de overeenkomst bedoeld in artikel 6 nader zijn omschreven, alsmede de in de artikelen 3, 4, en 8, lid 2, genoemde namen en afbeeldingen, tegen oneerlijke mededinging in de handel te beschermen."

17. Artikel 2 van het bilaterale verdrag luidt:
„Onder herkomstaanduidingen, oorsprongsbenamingen en andere benamingen die de herkomst in de zin van deze overeenkomst aanduiden, worden alle aanduidingen verstaan die, al dan niet rechtstreeks, betrekking hebben op de herkomst van een product. Een dergelijke aanduiding bestaat in het algemeen uit een geografische benaming. Zij kan echter ook uit andere vermeldingen bestaan wanneer de betrokken kringen in het land van oorsprong daarin, in combinatie met het aldus benoemde product, een aanduiding van het productieland zien. Genoemde benamingen kunnen buiten de aanduiding van een bepaald gebied van geografische herkomst, vermeldingen met betrekking tot de kwaliteit van het betrokken gebied bevatten. Deze bijzondere eigenschappen moeten uitsluitend of in hoofdzaak het gevolg van geografische of menselijke invloeden zijn."

18. Artikel 3, lid 1, van het bilaterale verdrag bepaalt dat:
„[...] de in een krachtens artikel 6 gesloten overeenkomst genoemde Tsjecho-slowaakse benamingen in de Republiek Oostenrijk uitsluitend zijn voorbehouden aan Tsjechoslowaakse producten."

19. Artikel 5, lid 1, sub B, punt 2, van het bilaterale verdrag vermeldt bier onder de categorieën Tsjechische producten waarop de door deze overeenkomst geboden bescherming van toepassing is.

20. Artikel 6 van het bilaterale verdrag luidt als volgt:
„De benamingen van producten waarop de voorwaarden van de artikelen 2 en 5 van toepassing zijn en die de bescherming van de overeenkomst genieten en derhalve geen generieke benamingen zijn, zullen worden vermeld in een tussen de regeringen van de twee overeenkomstsluitende staten te sluiten overeenkomst."

21. Artikel 7 van het bilaterale verdrag luidt als volgt:
„1. Indien de krachtens de artikelen 3, 4, 6 en 8, lid 2, van dit verdrag beschermde namen en benamingen in strijd met de onderhavige bepalingen in het kader van een commerciële activiteit worden gebruikt om producten aan te duiden, onder meer ten behoeve van hun presentatie of hun verpakking, of op rekeningen, vrachtbrieven of andere handelsdocumenten dan wel in reclame, worden alle rechterlijke en bestuurlijke maatregelen toegepast waarin de wetgeving van de verdragsluitende staat waar om bescherming wordt verzocht, voorziet ter bestrijding van oneerlijke mededinging of het anderszins beteugelen van onrechtmatige benamingen, onder de bij deze wetgeving vastgestelde voorwaarden en met inachtneming van artikel 9.
2. Voorzover er in het kader van handelsactiviteiten gevaar voor verwarring bestaat, wordt lid 1 eveneens toegepast wanneer de krachtens het verdrag beschermde benamingen worden gebruikt in gewijzigde vorm of voor andere producten dan die waaraan zij door de in artikel 6 bedoelde overeenkomst zijn toebedeeld.
3. Lid 1 wordt eveneens toegepast wanneer de krachtens het verdrag beschermde benamingen in de vorm van een vertaling worden gebruikt dan wel met een aanduiding van de daadwerkelijke herkomst, of vergezeld van vermeldingen als .soort', .type', .wijze', .imitatie' en dergelijke.
4. Lid 1 is niet van toepassing op vertalingen van benamingen van een van de verdragsluitende staten wanneer de vertaling een term is uit de spreektaal van de andere verdragsluitende staat."

22. Artikel 16, lid 3, van het bilaterale verdrag bepaalt dat de twee verdragsluitende partijen dit kunnen opzeggen door middel van een kennisgeving die minimaal een jaar van tevoren langs diplomatieke weg schriftelijk moet worden toegezonden.

23. Overeenkomstig artikel 6 van het bilaterale verdrag is op 7 juni 1979 een overeenkomst gesloten over de toepassing daarvan (hierna: „bilaterale overeenkomst"). Krachtens artikel 2, lid 1, van deze overeenkomst is zij tegelijk met het bilaterale verdrag in werking getreden,

te weten op 26 februari 1981. Zij is bekendgemaakt in het Bundesgesetzblatt für die Republik Österreich van 19 februari 1981 (BGBl 1981/76).
24. Bijlage B bij het bilaterale verdrag vermeldt het volgende:
„Tsjechoslowaakse benamingen voor landbouw- en industrieproducten
[...]
B. Voedingsmiddelen en landbouwproducten (andere dan wijn)
[...]
2. Bier
Tsjechische Socialistische Republiek
[...]
Bud
Budejovické pivo
Budejovické pivo Budvar
Budejovický Budvar
[...]"
25. Op 17 december 1992 heeft de Tsjechische nationale Raad verklaard dat overeenkomstig de geldende beginselen van nationaal recht en voorzover dit laatste dat bepaalt, de Tsjechische Republiek zich per 1 januari 1993 gebonden acht aan de multilaterale en bilaterale verdragen waarbij de Tsjechische en Slowaakse Federatieve Republiek op die datum partij was.
26. Bij constitutionele wet nr. 4/1993 van 15 december 1992 heeft de Tsjechische Republiek verklaard dat zij treedt in de volkenrechtelijke rechten en verplichtingen van de Tsjechische en Slowaakse Federatieve Republiek op de datum van opheffing van deze laatste.
27. De mededeling van de Bondskanselier met betrekking tot de tussen de Republiek Oostenrijk en de Tsjechische Republiek geldende bilaterale verdragen (BGBl III 1997/123; hierna: „mededeling van de Bondskanselier"), vermeldt het volgende:
„Op basis van een gezamenlijk onderzoek van de bilaterale verdragen tussen de Republiek Oostenrijk en de Tsjechische Republiek door de bevoegde instanties van beide staten is vastgesteld dat op grond van de algemeen aanvaarde regels van volkenrecht de hierna genoemde bilaterale verdragen op 1 januari 1993, de datum van opvolging van de Tsjechische Republiek op het grondgebied van de voormalige Tsjechische en Slowaakse Federatieve Republiek, van kracht waren tussen de Republiek Oostenrijk en de Tsjechische Republiek, en sindsdien door de bevoegde instanties binnen de rechtstelsels van beide landen worden toegepast:
[...]
19. verdrag tussen de Republiek Oostenrijk en de Tsjechoslowaakse Socialistische Republiek inzake de bescherming van herkomstaanduidingen, oorsprongsbenamingen en andere benamingen die de herkomst van landbouw- en industriële producten aanduiden, alsmede het protocol van 30 november 1977
Wenen, 11 juni 1976 (BGBl 1981/75)
[...]
26. overeenkomst over de toepassing van het verdrag tussen de Republiek Oostenrijk en de Tsjechoslowaakse Socialistische Republiek inzake de bescherming van herkomstaanduidingen, oorsprongsbenamingen en andere benamingen die de herkomst van landbouw- en industriële producten aanduiden
Praag, 7 juni 1979 (BGBl 1981/76)
[...]"

Het hoofdgeding en de prejudiciële vragen

28. Budvar brengt, onder meer onder de merken Budejovický Budvar en Budweiser Budvar, bier in de handel en exporteert bier met de benaming „Budweiser Budvar", inzonderheid naar Oostenrijk.
29. Ammersin brengt onder meer door de brouwerij Anheuser-Busch geproduceerd bier van het merk American Bud in de handel dat zij inkoopt bij de te Obertrum (Oostenrijk) gevestigde onderneming Josef Sigl KG (hierna: „Josef Sigl"), de exclusieve importeur van genoemd bier in Oostenrijk.
30. Bij inleidend verzoekschrift van 22 juli 1999 heeft Budvar de verwijzende rechter verzocht Ammersin te gelasten, zich in het kader van zijn handelsactiviteiten op Oostenrijks grondgebied te onthouden van het gebruik van de benaming Bud of vergelijkbare benamingen die tot verwarring kunnen leiden, voor bier of vergelijkbare waren dan wel in verband met deze producten, tenzij het om producten van Budvar gaat. Budvar heeft bovendien geconcludeerd tot het staken van het gebruik van alle benamingen die met dit verbod in strijd zijn alsook tot het afleggen van rekening en verantwoording en bekendmaking van het vonnis. Het beroep ging vergezeld van een verzoek om voorlopige maatregelen.
31. Het beroep van Budvar in de hoofdzaak berust in wezen op twee verschillende rechtsgrondslagen.
32. In de eerste plaats merkt Budvar op dat het ten behoeve van Anheuser-Busch geregistreerde merk American Bud gelijkenis vertoont met zijn eigen, in Oostenrijk beschermde prioritaire merken, te weten Budweiser, Budweiser Budvar en Bud, welke tot verwarring kan leiden in de zin van de wetgeving ter bestrijding van oneerlijke mededinging.
33. In de tweede plaats is Budvar van mening dat het gebruik van de benaming American Bud voor bier van herkomst uit een andere staat dan de Tsjechische Republiek in strijd is met de bepalingen van het bilaterale verdrag, aangezien de in bijlage B bij het bilaterale verdrag genoemde benaming Bud een krachtens artikel 6 van genoemd verdrag beschermde benaming is, die derhalve uitsluitend aan Tsjechische producten is voorbehouden.
34. Op 15 oktober 1999 heeft de verwijzende rechter de voorlopige maatregelen gelast waarom Budvar had verzocht.
35. Het beroep dat Ammersin bij het Oberlandesgericht Wien (Oostenrijk) had ingesteld tegen deze maatregelen werd afgewezen, evenals het bij het Oberste Gerichtshof (Oostenrijk) ingestelde beroep in „Revision". Nu de procedure in kort geding is afgesloten, dient het Handelsgericht Wien thans in de hoofdzaak te beslissen.
36. De verwijzende rechter merkt op dat Budvar, alvorens het beroep in het hoofdgeding in te stellen, bij het Landesgericht Salzburg (Oostenrijk) al een beroep had

ingesteld dat zowel wat het voorwerp als de rechtsgrondslag betreft identiek was aan dat in het hoofdgeding, maar gericht was tegen Josef Sigl.
37. In deze parallelle zaak heeft het Landesgericht Salzburg de voorlopige maatregelen gelast waarom was verzocht, waarna het Oberlandesgericht Linz (Oostenrijk) het tegen deze beschikking ingestelde hoger beroep heeft afgewezen. Bij beschikking van 1 februari 2000 heeft het Oberste Gerichtshof het beroep in „Revision" tegen deze in hoger beroep gegeven beschikking verworpen en de voorlopige maatregelen bevestigd.
38. De verwijzende rechter merkt op dat deze beschikking van het Oberste Gerichtshof in hoofdzaak op de volgende overwegingen is gebaseerd.
39. Het Oberste Gerichtshof, dat zijn onderzoek heeft beperkt tot het middel betreffende het bilaterale verdrag, heeft geoordeeld dat het verbod waarom ten aanzien van Josef Sigl was verzocht, een belemmering van het vrije verkeer van goederen in de zin van artikel 28 EG kan vormen.
40. Het heeft deze belemmering evenwel verenigbaar geacht met artikel 28 EG, omdat de bescherming van de benaming Bud overeenkomstig het bilaterale verdrag onder de bescherming van de industriële en commerciële eigendom in de zin van artikel 30 EG valt.
41. Volgens de verwijzende rechter heeft het Oberste Gerichtshof kennelijk geoordeeld dat de benaming Bud „een eenvoudige geografische aanduiding dan wel een indirecte herkomstaanduiding" is, te weten een aanduiding die niet vooronderstelt dat daaraan de aan de oorsprongsbenaming verbonden garanties, zoals de productie met inachtneming van vaststaande en door de overheid gecontroleerde kwaliteits- of fabricagenormen, of bijzondere kenmerken van het product, verbonden zijn. De benaming Bud geniet bovendien een „absolute bescherming", dat wil zeggen ongeacht of er enig gevaar voor verwarring of misleiding is.
42. Gelet op de argumenten die tegenover hem zijn uiteengezet, is de verwijzende rechter van mening dat er redelijke twijfel blijft bestaan ten aanzien van de antwoorden op de door het hoofdgeding opgeworpen vragen van gemeenschapsrecht, onder meer omdat de rechtspraak van het Hof het niet mogelijk maakt te bepalen of de zogenaamde „eenvoudige" geografische herkomstaanduidingen, die geen gevaar van misleiding met zich brengen, eveneens onder de bescherming van de industriële en commerciële eigendom in de zin van artikel 30 EG vallen.
43. In deze omstandigheden heeft het Handelsgericht Wien besloten de behandeling van de zaak te schorsen en het Hof de volgende prejudiciële vragen te stellen:
„1) Is de toepassing van een bepaling van een tussen een lidstaat en een derde staat gesloten bilateraal verdrag, volgens welke voor een eenvoudige/indirecte geografische aanduiding die in het land van herkomst noch de naam van een streek, noch van een plaats of een land is, een van elk gevaar voor misleiding onafhankelijke absolute bescherming van een gekwalificeerde geografische aanduiding in de zin van verordening nr. 2081/92 wordt gewaarborgd, verenigbaar met artikel 28 EG en/of verordening nr. 2081/92, wanneer bij toepassing van die bepaling de invoer van een goed dat in een andere lidstaat rechtmatig in het verkeer is gebracht, kan worden verhinderd?
2) Geldt dit ook wanneer de geografische aanduiding die in het land van herkomst noch de naam van een streek, noch van een plaats of een land is, in het land van herkomst niet als geografische benaming voor een bepaald product en ook niet als een eenvoudige of indirecte geografische aanduiding wordt opgevat?
3) Gelden de antwoorden op de eerste en de tweede vraag ook, indien het bilaterale verdrag een verdrag is dat de lidstaat vóór zijn toetreding tot de Europese Unie heeft gesloten en na zijn toetreding tot de Europese Unie heeft voortgezet door een verklaring van de bondsregering met een staat die de opvolger is van de oorspronkelijke tweede verdragsluitende staat?
4) Verplicht artikel 307, lid 2, EG de lidstaat een dergelijk bilateraal verdrag dat vóór de toetreding van die lidstaat tot de EU tussen hem en een derde staat werd gesloten, in overeenstemming met het gemeenschapsrecht in de zin van artikel 28 EG en/of verordening nr. 2081/92 aldus uit te leggen, dat de daarin gewaarborgde bescherming voor een eenvoudige/indirecte geografische aanduiding die in het land van herkomst noch de naam van een streek, noch van een plaats of een land is, enkel de bescherming tegen misleiding omvat, doch niet de absolute bescherming van een gekwalificeerde geografische aanduiding in de zin van verordening nr. 2081/92?"

De prejudiciële vragen

De ontvankelijkheid van het verzoek om een prejudiciële beslissing

Bij het Hof ingediende opmerkingen

44. Budvar merkt op dat het in het hoofdgeding gaat om bepalingen van een tussen een lidstaat en een derde staat gesloten bilateraal verdrag, waarop krachtens artikel 307, eerste alinea, EG het gemeenschapsrecht niet van toepassing is. Het staat uitsluitend aan de nationale rechter, dergelijke bepalingen uit te leggen. Een beslissing over de prejudiciële vragen is in deze omstandigheden noch noodzakelijk noch toelaatbaar.
45. Volgens de Oostenrijkse regering is het deel van de eerste vraag dat betrekking heeft op de verenigbaarheid van de door het bilaterale verdrag geboden bescherming met verordening nr. 2081/92 niet-ontvankelijk. Het gaat immers om een hypothetische vraag, voorzover de verwijzingsbeschikking geen enkele aanwijzing bevat dat er voor een van de betrokken producten een registratie in de zin van deze verordening bestaat of is voorgenomen.
46. De Commissie is van mening dat de vraag zich voordoet of de prejudiciële vragen een hypothetisch karakter hebben en als zodanig niet-ontvankelijk zijn, gelet onder meer op de drieledige omstandigheid dat de verwijzende rechter kennelijk niet de door het Oberste Gerichtshof in zijn kortgedingbeschikking van 1 februari 2000 gegeven uitlegging van het bilaterale verdrag deelt wat betreft het absolute karakter van de door dit verdrag geboden bescherming, niet aangeeft welke soort bescherming op de litigieuze benaming van

toepassing is en evenmin preciseert of hij aan genoemde uitlegging gebonden is.

Beoordeling door het Hof

47. Volgens vaste rechtspraak staat het in het kader van de in artikel 234 EG voorgeschreven samenwerking tussen het Hof en de nationale rechterlijke instanties, uitsluitend aan de nationale rechter aan wie het geschil is voorgelegd en die de verantwoordelijkheid draagt voor de te geven rechterlijke beslissing, om, gelet op de bijzonderheden van het geval, zowel de noodzaak van een prejudiciële beslissing voor het wijzen van zijn vonnis te beoordelen, als de relevantie van de vragen die hij aan het Hof voorlegt. Wanneer de vragen betrekking hebben op de uitlegging van het gemeenschapsrecht, is het Hof derhalve in beginsel verplicht daarop te antwoorden. Het Hof kan slechts weigeren een uitspraak te doen over een prejudiciële vraag van een nationale rechter, wanneer duidelijk blijkt dat de gevraagde uitlegging van het gemeenschapsrecht geen enkel verband houdt met een reëel geschil of met het voorwerp van het hoofdgeding, wanneer het vraagstuk van hypothetische aard is, of wanneer het Hof niet beschikt over de gegevens, feitelijk en rechtens, die voor hem noodzakelijk zijn om een nuttig antwoord te geven op de gestelde vragen (zie onder meer arrest van 13 maart 2001, PreussenElektra, C-379/98, Jurispr. blz. I-2099, punten 38 en 39).

48. Volgens Budvar zijn de prejudiciële vragen niet-ontvankelijk, aangezien het hoofdgeding, gelet op de toepasselijkheid van artikel 307, eerste alinea, EG, alleen betrekking heeft op de uitlegging van regels van nationaal recht, te weten het bilaterale verdrag en de bilaterale overeenkomst (hierna: „betrokken bilaterale verdragen"), terwijl het gemeenschapsrecht in casu niet van toepassing is.

49. Het volstaat om in dit verband allereerst vast te stellen dat de derde en de vierde vraag juist betrekking hebben op de uitlegging van artikel 307 EG in het licht van de omstandigheden van het hoofdgeding, terwijl de eerste en de tweede vraag betrekking hebben op de uitlegging van bepalingen van gemeenschapsrecht, te weten de artikelen 28 EG en 30 EG alsmede verordening nr. 2081/92, die de verwijzende rechter in staat moeten stellen te onderzoeken of de betrokken regels van nationaal recht met het gemeenschapsrecht verenigbaar zijn. De relevantie van een dergelijk onderzoek voor de eventuele toepassing van artikel 307 EG op genoemde zaak kan niet in twijfel worden getrokken.

50. Wat vervolgens het argument van de Oostenrijkse regering betreft dat het deel van de eerste vraag dat betrekking heeft op verordening nr. 2081/92 slechts een hypothetisch karakter heeft, dient te worden vastgesteld dat het hoofdgeding betrekking heeft op de revindicatie door Budvar van een recht dat voor Ammersin het verbod zou inhouden bepaalde waren onder een beschermde benaming in de handel te brengen en waarvan de verenigbaarheid met de bij verordening nr. 2081/92 ingevoerde regeling in twijfel wordt getrokken, onafhankelijk van het bestaan van een eventuele registratie op grond van de regeling van genoemde verordening. Deze vraag is dus geenszins hypothetisch van aard.

51. Wat tot slot de argumenten van de Commissie betreft, volstaat het te antwoorden dat de hypothesen die de verwijzende rechter onderscheidt met betrekking tot de aard van de in het hoofdgeding aan de orde zijnde benaming, slechts veronderstellingen zijn in verband waarmee de prejudiciële vragen worden gesteld en waarvan het Hof de gegrondheid niet hoeft te toetsen.

52. Uit het voorgaande volgt dat het verzoek om een prejudiciële beslissing ontvankelijk is.

Ten gronde

De eerste vraag

53. Met zijn eerste vraag wenst de verwijzende rechter in wezen te vernemen of verordening nr. 2081/92 of artikel 28 EG zich verzet tegen de toepassing van een bepaling van een tussen een lidstaat en een derde staat gesloten bilateraal verdrag, die aan een eenvoudige en indirecte geografische herkomstaanduiding van dit derde land in de invoerende lidstaat een van elk gevaar voor misleiding onafhankelijke bescherming verleent die het mogelijk maakt de invoer van een goed dat in een andere lidstaat rechtmatig in de handel is gebracht, te verhinderen.

54. Deze vraag ziet op het geval dat de benaming Bud een eenvoudige en indirecte geografische herkomstaanduiding vormt, te weten een benaming waarbij geen rechtstreekse band bestaat tussen enerzijds een bepaalde kwaliteit, de reputatie of een ander kenmerk van het product, en anderzijds zijn specifieke geografische oorsprong, en waarop derhalve artikel 2, lid 2, sub b, van verordening nr. 2081/92 niet van toepassing is (zie **arrest van 7 november 2000, Warsteiner Brauerei, C-312/98, Jurispr. blz. I-9187**, punten 43 en 44), welke benaming bovendien niet als zodanig een geografische naam is, maar wel op zijn minst geschikt is om de consument ervan op de hoogte te stellen dat het product waarop zij is aangebracht, uit een bepaalde plaats of streek dan wel een bepaald land afkomstig is (zie **arrest van 10 november 1992, Exportur, C-3/91, Jurispr**. blz. I-5529, punt 11).

- Ten aanzien van verordening nr. 2081/92

Bij het Hof ingediende opmerkingen

55. Budvar is van mening dat de benaming Bud een afkorting is van de naam van de stad Budweis, waarvan de Tsjechische naam Ceske Budejovice is, de plaats van herkomst van haar bier, en dus een geografische verwijzing bevat die verband houdt met de brouwerijtraditie van genoemde stad en onder meer verwijst naar de wereldfaam van Budweis-bier, die te danken is aan zijn uitstekende kwaliteit.

56. Volgens Budvar vormt de - in Oostenrijk krachtens het bilaterale verdrag beschermde - benaming Bud derhalve een gekwalificeerde geografische aanduiding of oorsprongsbenaming, dat wil zeggen een aanduiding of benaming die op grond van verordening nr. 2081/92 kan worden geregistreerd.

57. Budvar merkt in dit verband op dat uit de rechtspraak van het Hof (**arrest Warsteiner Brauerei**, reeds aangehaald, punt 47) voortvloeit dat verordening nr. 2081/92 zich niet verzet tegen een nationale rege-

ling ter bescherming van een gekwalificeerde geografische aanduiding of oorsprongsbenaming zoals Bud, die vergelijkbaar is met die welke uit het bilaterale verdrag voortvloeit.
58. Budvar is bovendien van mening dat ingeval de benaming Bud, zoals beschermd door het bilaterale verdrag, geen eenvoudige geografische herkomstaanduiding vormt - te weten een geografische herkomstaanduiding waarbij van geen enkele band tussen de kenmerken van het product en zijn geografische herkomst sprake is - het reeds aangehaalde **arrest Warsteiner Brauerei** onder meer in punt 54 aangeeft dat verordening nr. 2081/92 zich a fortiori niet verzet tegen de toepassing van deze nationale bescherming, gegeven het feit dat genoemde verordening kennelijk niet op dergelijke aanduidingen van toepassing is.
59. Volgens Budvar regelt verordening nr. 2081/92 slechts de bescherming met communautaire strekking van de benamingen waarop zij betrekking heeft. Daaruit volgt dat vanuit het gezichtspunt van de louter nationale bescherming die uit het bilaterale verdrag voortvloeit, het door de verwijzende rechter gemaakte onderscheid tussen eenvoudige geografische herkomstaanduidingen en gekwalificeerde aanduidingen niet relevant is. Gelet op het reeds aangehaalde **arrest Warsteiner Brauerei**, met name de punten 43 en 44 daarvan, is deze benadering ook los van enig gevaar voor misleiding van toepassing.
60. Ammersin merkt op dat het reeds aangehaalde **arrest Warsteiner Brauerei** geen antwoord geeft op de vraag die het voorwerp van het hoofdgeding is, dat wil zeggen de vraag of de absolute bescherming die door verordening nr. 2081/92 is voorbehouden aan gekwalificeerde geografische aanduidingen en oorsprongsbenamingen, op het niveau van de lidstaten parallel aan de door deze verordening ingevoerde regeling kan worden toegekend.
61. Deze vraag moet ontkennend worden beantwoord aangezien uit het voorwerp, het doel en de opzet van verordening nr. 2081/92 volgt dat deze laatste uitputtend is voorzover zij een absolute bescherming toekent. Ammersin merkt in de eerste plaats op dat deze verordening aan de bescherming van een benaming strikte voorwaarden verbindt, welke inhouden dat het om een plaatsnaam moet gaan en dat er sprake moet zijn van een rechtstreeks verband tussen de kwaliteit van het betrokken product en de plaats waaruit dit afkomstig is (artikel 2, lid 2, van genoemde verordening), en in de tweede plaats dat deze bescherming pas wordt verleend na afloop van een dwingend voorgeschreven procedure van kennisgeving, onderzoek en registratie welke onder meer een gedetailleerde controle inhoudt of aan het productdossier is voldaan (artikelen 4 en volgende van dezelfde verordening).
62. Daaruit volgt volgens Ammersin dat verordening nr. 2081/92 zich verzet tegen nationale beschermingsregelingen die een absolute bescherming toekennen aan geografische aanduidingen of oorsprongsbenamingen waarvan niet gewaarborgd is dat ook zij beantwoorden aan de strikte eisen die genoemde verordening stelt.
63. Deze uitlegging vindt ondersteuning in artikel 17 van verordening nr. 2081/92, dat inhoudt dat nationale regelingen ter bescherming van gekwalificeerde geografische herkomstaanduidingen, met inbegrip van die welke op bilaterale verdragen zijn gebaseerd, alleen langer dan de in deze bepaling genoemde termijn van zes maanden kunnen worden gehandhaafd wanneer zij binnen deze termijn aan de Commissie zijn meegedeeld.
64. De krachtens het bilaterale verdrag beschermde herkomstaanduidingen, waaronder de benaming Bud, zijn echter niet meegedeeld binnen deze termijn, welke wat de Republiek Oostenrijk betreft op 30 juni 1999 afliep. Zij kunnen derhalve niet langer worden beschermd.
65. De Oostenrijkse regering voert aan dat wanneer wordt uitgegaan van het beginsel dat de benaming die in het hoofdgeding aan de orde is, slechts een eenvoudige geografische herkomstaanduiding vormt, uit de rechtspraak van het Hof volgt dat de door het bilaterale verdrag geboden bescherming verenigbaar is met verordening nr. 2081/92.
66. Deze regering is bovendien van mening dat uit de rechtspraak van het Hof eveneens volgt dat verordening nr. 2081/92 zich evenmin verzet tegen de toepassing van een nationale regeling die benamingen beschermt welke op grond van genoemde verordening zouden kunnen worden geregistreerd.
67. De Duitse regering is van mening dat voorzover het om een eenvoudige geografische herkomstaanduiding gaat, de bescherming van de benaming Bud zoals die in het bilaterale verdrag is voorzien, verenigbaar is met verordening nr. 2081/92 aangezien deze laatste slechts van toepassing is op gekwalificeerde geografische herkomstaanduidingen, te weten aanduidingen die een intrinsieke band met de kenmerken of de kwaliteit van het betrokken product vertonen.
68. Wanneer het daarentegen in het hoofdgeding om een gekwalificeerde herkomstaanduiding gaat, moet volgens genoemde regering rekening worden gehouden met het feit dat verordening nr. 2081/92 slechts voorziet in de van de lidstaten uitgaande registratie van herkomstaanduidingen (zie artikel 5, leden 4 en 5, van genoemde verordening). Blijkens de considerans van deze verordening gaat deze uit van het beginsel dat de regeling waarin zij voorziet, wordt gecompleteerd door samenwerking met de derde landen. Tot op vandaag bestaat er echter geen verdrag tussen de Europese Unie en de Tsjechische Republiek.
69. De bescherming die het bilaterale verdrag verleent, roept dus geen bezwaren op, mits de daarin genoemde gekwalificeerde herkomstaanduidingen qua inhoud voldoen aan de vereisten van verordening nr. 2081/92.
70. De Franse regering merkt op dat ingevolge artikel 12, lid 1, van verordening nr. 2081/92 de instandhouding van internationale overeenkomsten die vóór de inwerkingtreding van deze verordening zijn gesloten, is toegestaan.
71. Het lijdt dus geen twijfel dat de bescherming die het bilaterale verdrag aan de benaming Bud verleent, niet onverenigbaar kan zijn met verordening nr. 2081/92, eens te meer omdat deze benaming onder

meer in het kader van de overeenkomst van Lissabon van 31 oktober 1958 betreffende de bescherming en de internationale inschrijving van benamingen van oorsprong is gekwalificeerd als beschermde oorsprongsbenaming, en als zodanig in 1975 is geregistreerd door de Wereldorganisatie voor intellectuele eigendom.

72. Volgens de Commissie volgt uit de rechtspraak dat verordening nr. 2081/92 zich niet ertegen verzet dat een bilateraal verdrag, eventueel in samenhang met andere nationale wetgeving, een absolute bescherming verleent, dat wil zeggen onafhankelijk van ieder gebruik dat een gevaar van misleiding in zich draagt, aan een geografische aanduiding als die welke in het hoofdgeding aan de orde is, waarbij iedere band tussen de kenmerken van het product en zijn geografische herkomst ontbreekt.

Antwoord van het Hof

73. Het Hof heeft reeds geoordeeld dat niets in verordening nr. 2081/92 erop wijst, dat eenvoudige geografische herkomstaanduidingen niet krachtens een nationale regeling van een lidstaat kunnen worden beschermd (zie **arrest Warsteiner Brauere**i, reeds aangehaald, punt 45).

74. Verordening nr. 2081/92 heeft tot doel, aan de daarin bedoelde geografische benamingen een uniforme bescherming in de Gemeenschap te verzekeren, en heeft de communautaire registratie daarvan verplicht gesteld, opdat zij in alle lidstaten bescherming kunnen genieten, terwijl de nationale bescherming die een lidstaat in voorkomend geval verleent voor geografische benamingen die niet aan de registratievoorwaarden uit hoofde van verordening nr. 2081/92 voldoen, door het nationale recht van die lidstaat wordt geregeld en tot het grondgebied daarvan beperkt blijft (zie **arrest Warsteiner Brauerei**, reeds aangehaald, punt 50).

75. Aan deze uitlegging wordt niet afgedaan door de omstandigheid dat de in het hoofdgeding aan de orde zijnde nationale beschermingsregeling voor geografische herkomstaanduidingen in een absolute bescherming voorziet, dat wil zeggen onafhankelijk van elk gevaar voor misleiding.

76. De werkingssfeer van verordening nr. 2081/92 wordt immers niet bepaald door die omstandigheid, maar hangt in hoofdzaak af van de aard van de benaming in die zin, dat zij zich enkel uitstrekt tot benamingen van een product waarbij sprake is van een bijzondere band tussen de kenmerken en de geografische herkomst daarvan, alsmede van de communautaire reikwijdte van de verleende bescherming.

77. Wat het in de eerste vraag bedoelde geval betreft, staat vast dat de in het hoofdgeding aan de orde zijnde benaming niet behoort tot de benamingen die binnen de werkingssfeer van verordening nr. 2081/92 vallen. De bescherming die deze krachtens de betrokken bilaterale verdragen geniet, is bovendien beperkt tot het Oostenrijkse grondgebied.

78. Gelet op het voorgaande dient op de eerste vraag, voorzover zij verordening nr. 2081/92 betreft, te worden geantwoord dat deze verordening zich niet verzet tegen de toepassing van een bepaling van een tussen een lidstaat en een derde land gesloten bilateraal verdrag, die aan een eenvoudige en indirecte geografische herkomstaanduiding van dit derde land in de invoerende lidstaat een van elk gevaar voor misleiding onafhankelijke bescherming verleent die het mogelijk maakt de invoer van een goed dat in een andere lidstaat rechtmatig in de handel is gebracht, te verhinderen.

- Ten aanzien van de artikelen 28 EG en 30 EG

Bij het Hof ingediende opmerkingen

79. Budvar merkt allereerst op dat het hoofdgeding enkel betrekking heeft op rechtstreekse invoer in Oostenrijk uit een derde land, te weten de Verenigde Staten, en derhalve niet de beperking van de intracommunautaire handel betreft. Bijgevolg houdt het geen verband met de interne markt en is artikel 28 EG er niet op van toepassing.

80. Budvar is bovendien van mening dat de artikelen 28 EG en 30 EG zich volgens de rechtspraak van het Hof niet verzetten tegen de toepassing van regels inzake de bescherming van herkomstaanduidingen en oorsprongsbenamingen, die zijn uitgevaardigd bij een tussen lidstaten gesloten bilateraal verdrag, mits de beschermde benamingen in de staat van oorsprong op de datum van inwerkingtreding van dit verdrag of daarna niet tot soortnaam zijn geworden.

81. Volgens Budvar is deze rechtspraak a fortiori van toepassing op een situatie die, zoals in het hoofdgeding, betrekking heeft op een tussen een lidstaat en een derde staat gesloten bilateraal verdrag dat een dergelijke bescherming verleent, te meer nu - met name wegens de uitdrukkelijke bevestiging in artikel 6 van het bilaterale verdrag - niet kan worden betwist dat de benaming Bud geen soortnaam is en dit ook nooit is geweest.

82. Ammersin merkt op dat de rechtspraak van het Hof niet impliceert dat een absolute bescherming van een benaming als Bud gelet op artikel 30 EG gerechtvaardigd is. Alleen de bescherming van eenvoudige geografische herkomstaanduidingen - dat wil zeggen in hoofdzaak plaatsnamen - die grote bekendheid genieten en voor de producenten die gevestigd zijn in de plaats waarnaar zij verwijzen een essentieel middel tot klantenbinding vormen, is immers gerechtvaardigd. De benaming Bud is echter geen plaatsnaam en geniet evenmin bekendheid bij de consument.

83. Ammersin is bovendien van mening dat de bescherming van de benaming Bud evenmin kan worden gerechtvaardigd op grond van artikel 28 EG, dat wil zeggen door een dwingende reden van algemeen belang, onder meer ter zake van de bescherming van de consument of de eerlijkheid van handelstransacties. Om deze doeleinden te bereiken is een bescherming tegen de gevaren van misleiding immers voldoende. In deze omstandigheden is een absolute bescherming kennelijk onevenredig.

84. De Oostenrijkse regering merkt op dat volgens vaste rechtspraak van het Hof artikel 28 EG niet in de weg staat aan in- en uitvoerbeperkingen die zijn gerechtvaardigd uit hoofde van bescherming van de industriële of commerciële eigendom in de zin van artikel 30 EG, voorzover dergelijke beperkingen zijn gerechtvaardigd

ter bescherming van de rechten die het specifieke voorwerp van deze eigendom vormen.
85. Deze rechtvaardiging omvat zowel de eenvoudige als de indirecte geografische herkomstaanduidingen.
86. Genoemde regering merkt op dat de door het bilaterale verdrag beschermde benamingen - ook al vormen zij geen gekwalificeerde geografische aanduidingen of oorsprongsbenamingen waarop verordening nr. 2081/92 van toepassing kan zijn - een bijzondere bekendheid genieten die beperkingen van het vrije verkeer van goederen kan rechtvaardigen.
87. Genoemde benamingen zijn op voorstel van de betrokken nationale kringen in de bijlagen bij het bilaterale verdrag vermeld, op basis van de verwachtingen van de consument en in nauw overleg met de bevoegde belangengroeperingen en de overheden.
88. Het bilaterale verdrag had tot doel te voorkomen dat van de beschermde benamingen misbruik werd gemaakt en deze soortnamen werden.
89. De Duitse regering merkt op dat de bescherming die het bilaterale verdrag aan eenvoudige geografische herkomstaanduidingen verleent een maatregel vormt van gelijke werking als een kwantitatieve beperking in de zin van artikel 28 EG, die echter gerechtvaardigd is op grond van artikel 30 EG als bescherming van de industriële of commerciële eigendom dan wel, subsidiair, op grond van artikel 28 EG als dwingende reden van algemeen belang ter zake van onder meer de eerlijkheid van handelstransacties of de bescherming van de consument.
90. De Duitse regering is met betrekking tot artikel 30 EG van mening dat uit de rechtspraak van het Hof volgt dat het uit het bilaterale verdrag voortvloeiende verbod om de benaming Bud te gebruiken, de commerciële eigendom van herkomstaanduidingen in de zin van dit artikel beschermt en derhalve een door artikel 28 EG verboden belemmering kan rechtvaardigen.
91. Indien mocht worden geoordeeld dat de in het hoofdgeding aan de orde zijnde benaming een eenvoudige herkomstaanduiding is, zou daaruit voortvloeien dat deze aanduiding is beschermd tegen het gevaar van uitbuiting van haar bekendheid. Het is bovendien niet van belang dat deze aanduiding daadwerkelijk bekend is of dat een onbevoegde de bekendheid van de herkomstaanduiding daadwerkelijk heeft uitgebuit bij de handel in zijn producten.
92. Subsidiair merkt de Duitse regering op dat dwingende redenen van algemeen belang, waaronder redenen ter zake van de eerlijkheid van handelstransacties en de bescherming van de consument, de lidstaten de bevoegdheid geven nationale bepalingen vast te stellen met betrekking tot het gebruik van misleidende aanduidingen, zonder te eisen dat de consument daadwerkelijk door de misleiding wordt beïnvloed. Verschillende richtlijnen bevestigen dit overigens.
93. De Commissie merkt op dat het uit het bilaterale verdrag voortvloeiende verbod om in Oostenrijk bier onder de benaming American Bud in de handel te brengen, een maatregel van gelijke werking als een kwantitatieve invoerbeperking vormt in de zin van artikel 28 EG, die gerechtvaardigd is aangezien hij betrekking heeft op de bescherming van de industriële en commerciële eigendom in de zin van artikel 30 EG.
94. De Commissie merkt in dit verband op dat uit de rechtspraak van het Hof volgt dat op geografische benamingen als Bud, die krachtens een internationale overeenkomst absolute bescherming genieten, ook al bestaat er geen verband tussen de eigenschappen van de betrokken producten en hun geografische herkomst, de in artikel 30 EG voorziene rechtvaardiging ter zake van de industriële en commerciële eigendom van toepassing is.

Antwoord van het Hof

95. Er zij aan herinnerd dat de artikelen 28 EG en 30 EG zonder onderscheid van toepassing zijn op producten van oorsprong uit de Gemeenschap en op producten die, ongeacht hun eerste oorsprong, in een van de lidstaten in het vrije verkeer zijn gebracht. Onder dit voorbehoud zijn genoemde artikelen dus op het in het hoofdgeding aan de orde zijnde bier van het merk American Bud van toepassing (zie in die zin arrest van 7 november 1989, Nijman, 125/88, Jurispr. blz. 3533, punt 11).
96. In het hoofdgeding heeft het uit het bilaterale verdrag voortvloeiende verbod om uit andere landen dan de Tsjechische Republiek afkomstig bier in Oostenrijk onder de benaming Bud in de handel te brengen, een ongunstige invloed op de invoer van het betrokken product onder deze benaming uit andere lidstaten, zodat het de intracommunautaire handel belemmert. Een dergelijke wettelijke regeling is derhalve een maatregel van gelijke werking als een kwantitatieve beperking in de zin van artikel 28 EG (zie in die zin reeds aangehaalde arresten Nijman, punt 12, en **Exportur**, punten 19 en 20).
97. Een nationale wettelijke regeling die het gebruik verbiedt van een geografische benaming voor producten uit derde landen die in andere lidstaten in het vrije verkeer zijn gebracht en daar rechtmatig worden verhandeld, sluit weliswaar de invoer van deze producten in de betrokken lidstaat niet volledig uit, maar kan niettemin de verkoop van die producten bemoeilijken en bijgevolg de handel tussen de lidstaten belemmeren (zie in die zin arrest van 5 december 2000, Guimont, C-448/98, Jurispr. blz. I-10663, punt 26).
98. Onderzocht moet dus worden of deze beperking van het vrije verkeer van goederen uit gemeenschapsrechtelijk oogpunt kan worden gerechtvaardigd.
99. Het Hof heeft met betrekking tot de absolute bescherming van een herkomstaanduiding door een bilateraal verdrag van in wezen dezelfde aard als het thans in geding zijnde reeds geoordeeld, dat het doel van een dergelijk verdrag, dat erin bestaat te verhinderen dat producenten uit een verdragsluitende staat de geografische benamingen van een andere staat gebruiken en aldus profijt trekken van de reputatie van de producten van ondernemingen die gevestigd zijn in de streken of plaatsen waaraan die benamingen zijn ontleend, gericht is op het waarborgen van een eerlijke mededinging. Een dergelijk doel kan worden beschouwd als behorend tot de bescherming van de industriële en commerciële eigendom in de zin van ar-

tikel 30 EG, mits de betrokken benamingen op de datum van inwerkingtreding van dit verdrag of nadien, in het land van oorsprong niet tot soortnaam zijn geworden (zie **arrest Exportur**, reeds aangehaald, punt 37, en **arrest van 4 maart 1999, Consorzio per la tutela del formaggio Gorgonzola, C-87/97, Jurispr. blz. I-1301**, punt 20).

100. Zoals onder meer uit de artikelen 1, 2, en 6 van het bilaterale verdrag voortvloeit, vormt een dergelijk doel de basis van de door de betrokken bilaterale verdragen ingevoerde beschermingsregeling.

101. Zo derhalve uit het onderzoek van de verwijzende rechter blijkt dat, gelet op de feitelijke omstandigheden en de in de Tsjechische Republiek heersende opvattingen, de benaming Bud een streek of een plaats op het grondgebied van deze staat aanduidt en bescherming aldaar volgens de criteria van artikel 30 EG gerechtvaardigd is, verzet dit artikel er zich ook niet tegen dat deze bescherming zich uitstrekt tot het grondgebied van een lidstaat als, in het onderhavige geval, de Republiek Oostenrijk (zie in die zin **arrest Exportur**, reeds aangehaald, punt 38).

102. Gelet op het voorgaande moet op de eerste vraag, voorzover zij de artikelen 28 EG en 30 EG betreft, worden geantwoord dat deze artikelen zich niet verzetten tegen de toepassing van een bepaling van een tussen een lidstaat en een derde land gesloten bilateraal verdrag, die aan een eenvoudige en indirecte geografische herkomstaanduiding van dit derde land in de betrokken lidstaat een van elk gevaar voor misleiding onafhankelijke bescherming verleent die het mogelijk maakt de invoer van een goed dat in een andere lidstaat rechtmatig in de handel is gebracht, te verhinderen, mits de beschermde benaming bij de inwerkingtreding van dit verdrag of nadien in de staat van oorsprong niet tot soortnaam is geworden (zie **arrest Exportur**, reeds aangehaald, punt 39).

103. Bijgevolg moet op de eerste vraag worden geantwoord dat artikel 28 EG en verordening nr. 2081/92 zich niet verzetten tegen de toepassing van een bepaling van een tussen een lidstaat en een derde land gesloten bilateraal verdrag, die aan een eenvoudige en indirecte geografische herkomstaanduiding van dit derde land in de invoerende lidstaat een van elk gevaar voor misleiding onafhankelijke bescherming verleent die het mogelijk maakt de invoer van een goed dat in een andere lidstaat rechtmatig in de handel is gebracht, te verhinderen.

De tweede vraag

104. Met zijn tweede vraag wil de verwijzende rechter in wezen vernemen of verordening nr. 2081/92 dan wel artikel 28 EG zich verzet tegen de toepassing van een bepaling van een tussen een lidstaat en een derde land gesloten bilateraal verdrag, die aan een benaming die in dit land noch direct noch indirect verwijst naar de geografische herkomst van het product, in de betrokken lidstaat een van elk gevaar voor misleiding onafhankelijke bescherming verleent die het mogelijk maakt de invoer van een goed dat in een andere lidstaat rechtmatig in de handel is gebracht, te verhinderen.

Bij het Hof ingediende opmerkingen

105. Budvar merkt op dat de bescherming die het bilaterale verdrag aan de benaming Bud verleent slechts onverenigbaar zou zijn met artikel 28 EG, wanneer zowel in de betrokken lidstaat als in het derde land een associatie tussen enerzijds de beschermde aanduiding, die een aanpassing is van de volledige naam van de plaats waar het beschermde product wordt geproduceerd, en anderzijds het door die aanduiding beschermde product dat die naam draagt alsook de plaats van productie ervan, volledig uitgesloten was. Een dergelijke bescherming is verenigbaar met verordening nr. 2081/92 zelfs indien een dergelijke associatie volledig uitgesloten is.

106. Ammersin en de Duitse regering zijn van mening dat, wanneer de benaming Bud in het land van herkomst niet als een geografische benaming voor een bepaald product wordt beschouwd noch elders als een eenvoudige of indirecte geografische aanduiding, de bescherming van een dergelijke benaming niet op grond van de bescherming van de industriële en commerciële eigendom in de zin van artikel 30 EG kan worden gerechtvaardigd.

Antwoord van het Hof

107. Zo uit het door de verwijzende rechter verrichte onderzoek blijkt dat, gelet op de feitelijke omstandigheden en de in de Tsjechische Republiek heersende opvattingen, de benaming Bud direct noch indirect enige streek of plaats op het grondgebied van deze staat aanduidt, dient zich vervolgens de vraag aan of een absolute bescherming van deze benaming zoals die waarin het bilaterale verdrag voorziet en die een belemmering van het vrije verkeer van goederen vormt (zie punten 96 en 97 van dit arrest), in het gemeenschapsrecht kan worden gerechtvaardigd op grond van artikel 30 EG of op een andere grondslag.

108. In een dergelijk geval en behoudens een eventuele bescherming uit hoofde van specifieke rechten als het merkrecht, kan de bescherming van genoemde benaming niet worden gerechtvaardigd op grond van de bescherming van de industriële en commerciële eigendom in de zin van artikel 30 EG (zie in die zin arrest **Exportur**, reeds aangehaald, punt 37, en arrest van 7 mei 1997, Pistre e.a., C-321/94-C-324/94, Jurispr. blz. I-2343, punt 53).

109. In deze omstandigheden dient te worden onderzocht of deze belemmering kan worden gerechtvaardigd op grond van een dwingende eis van algemeen belang, zoals de eerlijkheid van handelstransacties en de bescherming van de consument.

110. Indien werd vastgesteld dat de benaming Bud geen enkele verwijzing bevat naar de geografische herkomst van de producten die zij aanduidt, zou moeten worden vastgesteld dat uit geen van de door de verwijzende rechter aan het Hof overgelegde gegevens blijkt dat de bescherming van deze benaming zou kunnen voorkomen dat marktdeelnemers een voordeel genieten waar zij geen recht op hebben of dat de consument zou worden misleid ten aanzien van een of ander kenmerk van genoemde producten.

111. Bijgevolg dient op de tweede vraag te worden geantwoord dat artikel 28 EG zich verzet tegen de

toepassing van een bepaling van een tussen een lidstaat en een derde land gesloten bilateraal verdrag, die aan een benaming die in dit land noch direct noch indirect verwijst naar de geografische herkomst van het product dat zij aanduidt, in de invoerende lidstaat een van elk gevaar voor misleiding onafhankelijke bescherming verleent die het mogelijk maakt de invoer van een goed dat in een andere lidstaat rechtmatig in de handel is gebracht, te verhinderen.

De derde en de vierde vraag

112. Met zijn derde en vierde vraag, die gezamenlijk moeten worden onderzocht, wenst de verwijzende rechter in wezen te vernemen of artikel 307, eerste alinea, EG aldus moet worden uitgelegd dat het een rechter van een lidstaat toestaat, bepalingen toe te passen van bilaterale verdragen als die welke in het hoofdgeding aan de orde zijn, die zijn gesloten tussen deze staat en een derde land en een benaming van dit derde land beschermen, ook al blijken deze bepalingen in strijd te zijn met het Verdrag, op grond dat het gaat om een verplichting die voortvloeit uit verdragen die zijn gesloten vóór de datum van toetreding van de betrokken lidstaat tot de Europese Unie, en of de tweede alinea van voormeld artikel deze nationale rechter verplicht genoemde bepalingen in overeenstemming met het gemeenschapsrecht uit te leggen.

Bij het Hof ingediende opmerkingen

113. Budvar merkt op dat het bilaterale verdrag door de Republiek Oostenrijk is gesloten vóór haar toetreding tot de Europese Unie, op 1 januari 1995, en dat de door de Bondskanselier in 1997, derhalve na deze toetreding, gedane mededeling, zèlf met zoveel woorden zegt dat zij een louter declaratoire waarde heeft. Volgens Budvar is het bilaterale verdrag niet in stand gebleven door die verklaring, maar op grond van de volkenrechtelijke regels inzake statenopvolging na de deling van de Tsjechische en Slowaakse Federatieve Republiek op 1 januari 1993.

114. Budvar merkt op dat de Oostenrijkse Republiek in deze omstandigheden krachtens artikel 307, eerste alinea, EG, zoals uitgelegd door het Hof, alle maatregelen kon - en volkenrechtelijk gezien zelfs moest - nemen die nodig waren om de in het bilaterale verdrag voorziene bescherming van de benaming Bud te verzekeren, ongeacht welke bepaling van gemeenschapsrecht dan ook.

115. Budvar is van mening dat, gesteld dat er sprake is van een conflict tussen de in het bilaterale verdrag voorziene bescherming en het gemeenschapsrecht, de gemeenschapsinstellingen op grond van artikel 307, eerste alinea, EG het gehele primaire en afgeleide gemeenschapsrecht niet zouden kunnen toepassen totdat dit conflict zou zijn opgelost, zo nodig door een eventuele opzegging van het bilaterale verdrag.

116. De middelen die geschikt zijn om eventuele onverenigbaarheden tussen een verdrag dat vóór de toetreding van een lidstaat tot de Europese Unie is gesloten en het Verdrag uit de weg te ruimen, kunnen volgens Budvar slechts bestaan in middelen die volkenrechtelijk zijn toegestaan, zoals het opnieuw onderhandelen of een uitlegging van dit verdrag die met het gemeenschapsrecht in overeenstemming is.

117. Het is echter niet de bedoeling opnieuw te onderhandelen over het bilaterale verdrag. Uit de bewoordingen van het in dit opzicht ondubbelzinnige artikel 7, lid 1, van dit verdrag, volgt dat dit de betrokken benaming bescherming verleent ongeacht of er gevaar voor verwarring of misleiding bestaat.

118. Ammersin merkt op dat artikel 307, eerste alinea, EG, in het hoofdgeding niet van toepassing is, aangezien de Republiek Oostenrijk op de datum van haar toetreding tot de Europese Unie geen enkele verplichting op grond van het bilaterale verdrag had.

119. De Republiek Oostenrijk had in de periode vóór de mededeling van de Bondskanselier, dus op de datum van haar toetreding tot de Europese Unie, geen volkenrechtelijke verplichting. Overigens bestaat er geen enkele regel van internationaal gewoonterecht ter zake van statenopvolging op grond waarvan de betrokken bilaterale verdragen na de deling van de Tsjechische en Slowaakse Federatieve Republiek van kracht zouden zijn gebleven.

120. Derhalve heeft de Republiek Oostenrijk enkel door middel van de mededeling van de Bondskanselier de verplichtingen op grond van het bilaterale verdrag ten opzichte van de Tsjechische Republiek op zich genomen. In tegenspraak met de bewoordingen ervan is deze mededeling dus van constitutieve aard.

121. Het bilaterale verdrag maakt een uitlegging in overeenstemming met het gemeenschapsrecht mogelijk in die zin, dat de benaming Bud krachtens dat verdrag alleen wordt beschermd tegen daadwerkelijke misleiding. Artikel 7, lid 1, van dit verdrag verplicht immers niet tot een absolute bescherming, maar schrijft alleen voor dat „rechts- en bestuursmaatregelen [worden] toegepast [...] ter bestrijding van oneerlijke mededinging of het anderszins beteugelen van onrechtmatige benamingen”.

122. Het Oostenrijkse recht, meer in het bijzonder de bepalingen daarvan betreffende oneerlijke mededinging, stelt echter voor ieder verzoek tot verbod ter zake van benamingen de voorwaarde, dat deze op misleidende wijze worden gebruikt.

123. Volgens Ammersin is bovendien in het hoofdgeding artikel 7, lid 2, van het bilaterale verdrag van toepassing, aangezien de benaming American Bud, die als geregistreerd merk wordt gebruikt, een aangepaste vorm is van de in de zin van deze bepaling beschermde benaming. Dit merk vertoont immers - met name in de vorm van flessenetiket - beduidende verschillen met de beschermde benaming Bud en wordt door de consument als een zelfstandig merk gezien.

124. Ammersin is in dit verband van mening dat artikel 307, tweede alinea, EG artikel 10 EG preciseert waar dit voorziet in een algemene verplichting voor de lidstaten om zich op een voor de Gemeenschap positieve wijze te gedragen. Uit de rechtspraak ter zake van dit laatste artikel vloeit onder meer voort dat de nationale rechter die bij de toepassing van het nationale recht daaraan een uitlegging moet geven, dit zoveel mogelijk moet doen in het licht van de bewoordingen en het doel

van de bepalingen van gemeenschapsrecht die van hogere orde zijn, teneinde de door het Verdrag beoogde resultaten te bereiken en aldus te voldoen aan verordening nr. 2081/92 en artikel 28 EG.
125. De Oostenrijkse regering merkt op dat de Republiek Oostenrijk en de Tsjechische Republiek zich hebben aangesloten bij de heersende opvatting, dat staten gebonden zijn aan verdragen die zijn gesloten door de staten die zij opvolgen. Het beginsel van de continuiteit in situaties als die in het hoofdgeding is tot uitdrukking gebracht in artikel 34, lid 1, van het Verdrag van Wenen inzake statenopvolging met betrekking tot verdragen. Dit beginsel is overigens in overeenstemming met het internationaal gewoonterecht. Na de opheffing van de door de Tsjechische Republiek opgevolgde staat is de geldigheid van de betrokken bilaterale verdragen op generlei wijze aangetast doordat zij zijn toegepast op de bilaterale betrekkingen tussen de Republiek Oostenrijk en de Tsjechische Republiek.
126. Volgens genoemde regering heeft de mededeling van de Bondskanselier dus slechts een louter declaratoire waarde.
127. De Oostenrijkse regering herinnert er bovendien aan dat overeenkomstig artikel 31, lid 1, van het Verdrag van Wenen inzake het verdragenrecht van 23 mei 1969 „[e]en verdrag [...] te goeder trouw [moet] worden uitgelegd overeenkomstig de gewone betekenis van de termen van het verdrag in hun context en in het licht van voorwerp en doel van het verdrag".
128. Volgens deze regering veroorloven deze bewoordingen, gelet op de betekenis die aan de relevante bewoordingen van het bilaterale verdrag binnen hun context en in het licht van het voorwerp en het doel daarvan moeten worden gegeven, geen enkele uitlegging als zou Bud als eenvoudige of indirecte geografische herkomstaanduiding enkel bescherming genieten tegen het gevaar voor misleiding en geen absolute bescherming. Een dergelijke uitlegging is dus op voorhand uitgesloten.
129. Volgens de Duitse regering bevat het bilaterale verdrag rechten en verplichtingen die voor de Republiek Oostenrijk vóór haar toetreding tot de Europese Unie zijn ontstaan. Overeenkomstig artikel 307, eerste alinea, EG, wordt een dergelijk verdrag niet door het gemeenschapsrecht aangetast en wordt het bijgevolg met voorrang boven het gemeenschapsrecht toegepast.
130. De omstandigheid dat het derde land dat het bilaterale verdrag heeft gesloten, te weten de Tsjechoslowaakse Socialistische Republiek, niet meer bestaat, kan aan de betrokken uitlegging geen afbreuk doen. De Republiek Oostenrijk heeft - in navolging van de Bondsrepubliek Duitsland en, voorzover de Duitse regering bekend is, een aantal andere lidstaten - erkend dat de essentie van internationale verdragen blijft voortbestaan en zich derhalve gedragen op een wijze die tussen staten gebruikelijk is.
131. Een voor het gemeenschapsrecht gunstige uitlegging dient volgens genoemde regering de vorm aan te nemen van een aanpassing van het bilaterale verdrag als gevolg van nieuwe onderhandelingen daartoe op bilateraal niveau en, wanneer dit niet slaagt, opzegging of opschorting van dit verdrag. In de tussentijd is de nationale rechter echter bevoegd, de betrokken rechten te beschermen ook als deze in strijd met het gemeenschapsrecht zijn. Deze regering merkt op dat de verwijzende rechter overigens niet heeft aangegeven of genoemd verdrag kan worden opgezegd.
132. De Franse regering is van mening dat uit de mededeling van de Bondskanselier blijkt dat de betrokken bilaterale verdragen tussen de Republiek Oostenrijk en de Tsjechische Republiek ononderbroken van kracht zijn gebleven sinds 1 januari 1993, welke datum aan de toetreding van de Republiek Oostenrijk tot de Europese Unie voorafgaat. Bij deze mededeling is niet besloten, dat het bilateraal verdrag vanaf 1997 zou blijven gelden, maar is daarvan enkel akte genomen en zijn de bijzonderheden ervan bekendgemaakt. Deze verdragen zijn dus vóór de toetreding van de Republiek Oostenrijk gesloten internationale overeenkomsten, waarop artikel 307 EG van toepassing is.
133. Uit de rechtspraak van het Hof volgt bovendien dat op grond van beginselen van internationaal recht gemeenschapsrechtelijke bepalingen - in casu artikel 28 EG en de relevante bepalingen van verordening nr. 2081/92 - opzij kunnen worden gezet door een eerder internationaal verdrag - in casu het bilaterale verdrag - wanneer dit de betrokken lidstaat verplichtingen oplegt waarvan het derde land dat daarbij partij is, nog uitvoering kan verlangen.
134. Volgens genoemde regering blijkt uit deze rechtspraak dat de nationale rechter moet nagaan of een dergelijk verdrag van toepassing is, evenals hij de betrokken verplichtingen moet vaststellen teneinde te bepalen in welke mate deze aan artikel 28 EG of verordening nr. 2081/92 in de weg staan.
135. De Franse regering merkt op dat de door de verwijzende rechter voorgestelde uitlegging in het hoofdgeding zou neerkomen op schending van het bilaterale verdrag en derhalve geen naar internationaal recht toegestaan middel is om een eventuele onverenigbaarheid op te lossen tussen genoemd verdrag en het gemeenschapsrecht, in de zin van artikel 307, tweede alinea, EG, zoals uitgelegd door het Hof.
136. Volgens genoemde regering vloeit uit de volkomen ondubbelzinnige bewoordingen van artikel 7, lid 1, van het bilaterale verdrag voort dat het op voorhand is uitgesloten dat deze bepaling zo wordt uitgelegd dat de benaming Bud als eenvoudige en indirecte geografische aanduiding slechts tegen het gevaar voor misleiding wordt beschermd en dus geen absolute bescherming geniet. Derhalve kan deze uitlegging niet als strokend met het gemeenschapsrecht worden beschouwd.
137. De Commissie is van mening dat artikel 307 EG op het bilaterale verdrag van toepassing is aangezien dit van invloed is op de toepassing van het Verdrag en bovendien ruim vóór de toetreding van de Republiek Oostenrijk tot de Europese Unie tussen genoemde lidstaat en een derde land is gesloten.
138. Niettemin doet zich de vraag voor of artikel 307, eerste alinea, EG ook van toepassing is op een verdrag wanneer dit verdrag, zoals in het hoofdgeding, ten

voordele van de staat die het oorspronkelijke derde land is opgevolgd, in stand is gehouden door middel van een verklaring van de autoriteiten van een lidstaat na de toetreding van deze laatste.
139. Deze vraag roept ook de vraag op of de betrokken verklaring van constitutieve aard is.
140. De Commissie merkt op dat de mededeling van de Bondskanselier volkenrechtelijk slechts declaratoire werking heeft, aangezien een verdrag van kracht blijft wanneer op grond van het gedrag van partijen mag worden aangenomen dat zij het eens zijn over de handhaving van dit verdrag.
141. Het gaat hier om een feitelijke vraag, die door de verwijzende rechter moet worden beoordeeld. De Commissie is van mening dat niets in het dossier erop wijst dat partijen de betrokken bilaterale verdragen niet zouden hebben willen handhaven.
142. De Commissie concludeert op grond daarvan dat artikel 307, eerste alinea, EG op het hoofdgeding van toepassing is en dat bijgevolg het Verdrag de rechten en verplichtingen op grond van het bilaterale verdrag niet aantast.

Antwoord van het Hof

143. Deze vraag behoeft een antwoord, aangezien uit het antwoord op de tweede vraag volgt dat, ingeval de benaming Bud niet kan worden beschouwd als een directe of indirecte verwijzing naar de geografische herkomst van de producten die zij aanduidt, artikel 28 EG zich verzet tegen de bescherming die de betrokken bilaterale verdragen aan die benaming verlenen.
144. Uit artikel 307, eerste alinea, EG volgt dat de rechten en verplichtingen die voortvloeien uit een overeenkomst die vóór de datum van toetreding van een lidstaat is gesloten tussen deze laatste en een derde staat, niet door de bepalingen van het Verdrag worden aangetast.
145. Overeenkomstig de beginselen van volkenrecht beoogt deze bepaling te preciseren dat de toepassing van het EG-Verdrag de verbintenis van de betrokken lidstaat om de uit een oudere overeenkomst voortvloeiende rechten van derde landen te eerbiedigen en de daarmee samenhangende verplichtingen na te komen, niet aantast (zie onder meer arrest van 4 juli 2000, Commissie/Portugal, C-84/98, Jurispr. blz. I-5215, punt 53).
146. Teneinde uit te maken of een bepaling van gemeenschapsrecht opzij kan worden gezet door een internationale overeenkomst van eerdere datum, moet derhalve worden nagegaan, of die overeenkomst de betrokken lidstaat verplichtingen oplegt waarvan het derde land dat partij bij de overeenkomst is, nog nakoming kan eisen (zie in die zin onder meer arrest van 10 maart 1998, T. Port, C-364/95 en C-365/95, Jurispr. blz. I-1023, punt 60).
147. In casu staat vast dat de benaming Bud wordt beschermd door de betrokken bilaterale verdragen, welke tussen de Tsjechoslowaakse Socialistische Republiek en de Republiek Oostenrijk zijn gesloten ruim vóór de toetreding van deze laatste tot de Europese Unie.
148. Ook blijkt uit de betrokken bilaterale overeenkomsten, met name artikel 7, lid 1, van het bilaterale verdrag, dat deze de Republiek Oostenrijk verplichtingen opleggen waarvan de Tsjechoslowaakse Socialistische Republiek nakoming kon eisen.
149. De vraag doet zich echter voor of de Tsjechische Republiek aan genoemde verdragen rechten ontleent waarvan zij nog kan eisen dat deze door de Republiek Oostenrijk worden geëerbiedigd.
150. Er zij immers aan herinnerd dat de Tsjechische en Slowaakse Federatieve Republiek, die zelf in de plaats van de Tsjechoslowaakse Socialistische Republiek was gekomen, als gevolg van haar deling op 1 januari 1993 heeft opgehouden te bestaan en dat zij op de betreffende delen van haar grondgebied is opgevolgd door twee nieuwe onafhankelijke staten, te weten de Tsjechische Republiek en de Slowaakse Republiek.
151. Men moet zich dus afvragen of in het kader van een dergelijke statenopvolging de betrokken bilaterale, door de Tsjechoslowaakse Socialistische Republiek gesloten verdragen na de deling van de Tsjechische en Slowaakse Federatieve Republiek van kracht zijn gebleven, met name waar het de daaruit ten gunste van de Tsjechische Republiek voortvloeiende rechten als die welke in het hoofdgeding aan de orde zijn, betreft, zodat deze rechten evenals de dienovereenkomstige verplichtingen van de Republiek Oostenrijk na deze deling zijn gehandhaafd en derhalve nog steeds van kracht waren op de datum van toetreding van de Republiek Oostenrijk tot de Europese Unie.
152. Vaststaat dat op de datum van genoemde deling er een op ruime schaal erkende internationale praktijk bestond die was gegrond op het beginsel van continuïteit van verdragen. Uit deze praktijk blijkt dat voorzover een der staten die partij zijn bij een bilateraal verdrag niet te kennen heeft gegeven opnieuw over dit verdrag te willen onderhandelen of het te willen opzeggen, wordt aangenomen dat dit in principe van kracht blijft voor de staten die de gedeelde staat opvolgen.
153. Kennelijk vormt het aldus opgevatte beginsel van continuïteit van verdragen immers in ieder geval in het specifieke geval waarin staten volledig worden gedeeld, en niettegenstaande de mogelijkheid dat verdragen worden opgezegd of dat daarover opnieuw wordt onderhandeld, een grondbeginsel dat op de datum van de betrokken deling algemeen was aanvaard.
154. Hoe dan ook kan, zonder dat het Hof zich hoeft uit te spreken over de vraag of dit beginsel van continuïteit van verdragen op de datum van de deling van de Tsjechische en Slowaakse Federatieve Republiek een regel van internationaal gewoonterecht was, niet worden bestreden dat de toepassing van dit beginsel in de internationale praktijk van het verdragenrecht op die datum volledig strookte met het volkenrecht.
155. In deze omstandigheden dient te worden nagegaan of zowel de Republiek Oostenrijk als de Tsjechische Republiek daadwerkelijk de bedoeling hebben gehad om dit beginsel van continuïteit van verdragen op de betrokken bilaterale verdragen toe te passen en of er aanwijzingen zijn voor hun bedoelingen in dit verband, die betrekking hebben op de periode tussen de datum van de genoemde deling en die van de toetreding van de Republiek Oostenrijk tot de Europese Unie.

156. Zoals onder meer volgt uit de resolutie van de Tsjechische Nationale Raad van 17 december 1992 en artikel 5 van constitutionele wet nr. 4/1993 (zie punten 25 en 26 van dit arrest), heeft de Tsjechische Republiek uitdrukkelijk het beginsel van automatische voortzetting van verdragen aanvaard.
157. De Republiek Oostenrijk is van oudsher voorstander van het zogenoemde „tabula rasa"-beginsel, volgens hetwelk, behoudens in geval van verdragen met een territoriaal karakter of indien anders is overeengekomen, de opvolging van een verdragsluitende staat door een nieuwe staat impliceert dat de door eerstgenoemde gesloten verdragen automatisch komen te vervallen.
158. Niettemin doet zich de vraag voor of het de bedoeling van de Republiek Oostenrijk is geweest om het in het voorgaande punt aangehaalde beginsel toe te passen in een situatie waarin de statenopvolging het resultaat is van volledige deling van de oude staat en met name waar het de thans in geding zijnde bilaterale verdragen betreft.
159. Zoals de advocaat-generaal in de punten 141 en 142 van zijn conclusie heeft opgemerkt, lijkt in dit verband zowel uit de rechtspraak van de Oostenrijkse rechters als uit de omstandigheid, dat de Republiek Oostenrijk met name ten aanzien van de Tsjechische Republiek een aantal met de Tsjechoslowaakse Socialistische Republiek gesloten verdragen heeft opgezegd, zij het uitsluitend voor de toekomst, te volgen dat de praktijk van genoemde lidstaat, ook in de periode tussen de deling van de Tsjechische en Slowaakse Federatieve Republiek en de toetreding van de Republiek Oostenrijk tot de Europese Unie, aanwijzingen bevatte dat van de toepassing van het „tabula rasa"-beginsel werd afgeweken.
160. De Oostenrijkse praktijk ten aanzien van de staten die uit de Tsjechische en Slowaakse Federatieve Republiek zijn voortgekomen, lijkt immers gebaseerd op de pragmatische benadering volgens welke bilaterale verdragen van toepassing blijven tenzij zij door een van de partijen worden opgezegd. Een dergelijke benadering voert tot nagenoeg dezelfde resultaten als de toepassing van het beginsel van continuïteit van verdragen.
161. Het is in dit verband aan de verwijzende rechter om na te gaan of de Republiek Oostenrijk op enig moment tussen de deling van de Tsjechische en Slowaakse Federatieve Republiek op 1 januari 1993 en de mededeling van de Bondskanselier in 1997, de bedoeling kenbaar heeft gemaakt om over de betrokken bilaterale verdragen opnieuw te onderhandelen of deze op te zeggen.
162. Indien dit werd vastgesteld, zou deze omstandigheid van grote betekenis zijn, aangezien de Tsjechische Republiek, zoals in punt 156 van dit arrest is opgemerkt, bij de deling van de staat die zij heeft opgevolgd duidelijk het standpunt kenbaar had gemaakt dat de met deze staat gesloten verdragen van kracht gebleven. De Tsjechische Republiek heeft zich dus uitdrukkelijk het recht voorbehouden, zich tegenover de Republiek Oostenrijk te beroepen op de rechten die zij als opvolgerstaat aan de betrokken bilaterale verdragen ontleent.
163. Het belang van deze omstandigheid wordt overigens ondersteund door het doel van artikel 307, eerste alinea, EG, dat een lidstaat in staat wil stellen om in een geval als in het hoofdgeding aan de orde is, de rechten te eerbiedigen die derde landen in gevallen als het onderhavige op de grondslag van een vóór de toetreding van die staat tot de Europese Unie gesloten overeenkomst kunnen opeisen (zie punt 145 van dit arrest).
164. De verwijzende rechter dient na te gaan of in het hoofdgeding zowel de Republiek Oostenrijk als de Tsjechische Republiek daadwerkelijk het beginsel van continuïteit van verdragen op de betrokken bilaterale verdragen hebben willen toepassen.
165. Ten aanzien van de Oostenrijkse Republiek dient nog te worden gepreciseerd dat niet op voorhand kan worden uitgesloten dat een wilsverklaring in dit verband, ook al is die in een later stadium, namelijk pas in 1997, afgelegd, niettemin in aanmerking kan worden genomen om definitief de bedoeling van deze lidstaat vast te stellen, de Tsjechische Republiek als verdragspartij bij de betrokken bilaterale verdragen te aanvaarden, en te concluderen dat in casu de toepassing binnen de werkingssfeer van artikel 307, eerste alinea, EG valt.
166. Dit zou anders zijn wanneer de Oostenrijkse Republiek op enig moment vóór de mededeling van de Bondskanselier duidelijk haar wil in tegenovergestelde zin kenbaar had gemaakt.
167. Indien de verwijzende rechter na het door hem aan de hand van onder meer de gegevens uit dit arrest te verrichten onderzoek tot de conclusie mocht komen dat de Republiek Oostenrijk op de datum van haar toetreding tot de Europese Unie door de betrokken bilaterale verdragen gebonden was ten opzichte van de Tsjechische Republiek, zou daaruit volgen dat genoemde verdragen kunnen worden beschouwd als overeenkomsten die vóór die toetreding zijn gesloten in de zin van artikel 307, eerste alinea, EG.
168. Hieraan moet worden toegevoegd dat de lidstaten volgens de tweede alinea van deze bepaling gehouden zijn, gebruik te maken van alle passende middelen om de onverenigbaarheid tussen een vóór de toetreding van een lidstaat gesloten verdrag en het EG-Verdrag op te heffen.
169. Daaruit volgt dat de verwijzende rechter moet nagaan, of een eventuele onverenigbaarheid tussen het EG-Verdrag en het bilaterale verdrag kan worden voorkomen door daaraan zo veel mogelijk en met inachtneming van het volkenrecht een uitlegging te geven die met het gemeenschapsrecht in overeenstemming is.
170. Indien een vóór de toetreding van een lidstaat tot de Europese Unie gesloten verdrag niet in overeenstemming met het gemeenschapsrecht blijkt te kunnen worden uitgelegd, staat het deze staat vrij om in het kader van artikel 307 EG de passende maatregelen te nemen, met dien verstande dat hij wel de onverenigbaarheden tussen het eerder gesloten verdrag en het EG-Verdrag dient op te heffen. Stuit deze lidstaat op

moeilijkheden die wijziging van een verdrag onmogelijk maken, dan kan men dus niet uitsluiten, dat hij dat verdrag moet opzeggen (zie arrest Commissie/Portugal, reeds aangehaald, punt 58).
171. In dit verband dient te worden opgemerkt dat artikel 16, lid 3, van het bilaterale verdrag bepaalt dat de twee verdragsluitende partijen dit kunnen opzeggen door middel van een schriftelijke kennisgeving, die minimaal een jaar van tevoren langs diplomatieke weg schriftelijk moet worden toegezonden.
172. Totdat met een van de in artikel 307, tweede alinea, EG, bedoelde middelen eventuele onverenigbaarheden tussen een vóór de toetreding van de betrokken lidstaat tot de Europese Unie gesloten verdrag en het EG-Verdrag kunnen worden opgeheven, machtigt de eerste alinea van genoemd artikel deze staat, een dergelijk verdrag te blijven toepassen voorzover dit verplichtingen omvat waaraan hij volkenrechtelijk nog steeds gebonden is.
173. Gelet op het voorgaande dient op de derde en de vierde vraag te worden geantwoord dat artikel 307, eerste alinea, EG aldus moet worden uitgelegd, dat het een rechter van een lidstaat toestaat om, behoudens het door hem aan de hand van onder meer de gegevens uit dit arrest te verrichten onderzoek, bepalingen toe te passen van bilaterale verdragen als die welke in het hoofdgeding aan de orde zijn, die zijn gesloten tussen deze staat en een derde land en een benaming van dit derde land beschermen, ook al blijken deze bepalingen in strijd te zijn met het Verdrag, op grond dat het gaat om een verplichting die voortvloeit uit verdragen die zijn gesloten vóór de datum van toetreding van de betrokken lidstaat tot de Europese Unie. Totdat met een van de in artikel 307, tweede alinea, EG bedoelde middelen eventuele onverenigbaarheden tussen een vóór die toetreding gesloten verdrag en het EG-Verdrag kunnen worden opgeheven, machtigt de eerste alinea van genoemd artikel deze staat, een dergelijk verdrag te blijven toepassen voorzover dit verplichtingen omvat waaraan hij volkenrechtelijk nog steeds gebonden is.

Kosten

174. De kosten door Oostenrijkse, de Duitse en de Franse regering alsmede de Commissie wegens indiening van hun opmerkingen bij het Hof gemaakt, kunnen niet voor vergoeding in aanmerking komen. Ten aanzien van de partijen in het hoofdgeding is de procedure als een aldaar gerezen incident te beschouwen, zodat de nationale rechterlijke instantie over de kosten heeft te beslissen.

HET HOF VAN JUSTITIE,

uitspraak doende op de door het Handelsgericht Wien bij beschikking van 26 februari 2001 gestelde vragen, verklaart voor recht:
1) Artikel 28 EG en verordening (EEG) nr. 2081/92 van de Raad van 14 juli 1992 inzake de bescherming van geografische aanduidingen en oorsprongsbenamingen van landbouwproducten en levensmiddelen, zoals gewijzigd bij verordening (EG) nr. 535/97 van de Raad van 17 maart 1997, verzetten zich niet tegen de toepassing van een bepaling van een tussen een lidstaat en een derde staat gesloten bilateraal verdrag, die aan een eenvoudige en indirecte geografische herkomstaanduiding van dit derde land in de invoerende lidstaat een van elk gevaar voor misleiding onafhankelijke bescherming verleent die het mogelijk maakt de invoer van een goed dat in een andere lidstaat rechtmatig in de handel is gebracht, te verhinderen.
2) Artikel 28 EG verzet zich tegen de toepassing van een bepaling van een tussen een lidstaat en een derde land gesloten bilateraal verdrag, die aan een benaming die in dit land noch direct noch indirect verwijst naar de geografische herkomst van het product dat zij aanduidt, in de invoerende lidstaat een van elk gevaar voor misleiding onafhankelijke bescherming verleent die het mogelijk maakt de invoer van een goed dat in een andere lidstaat rechtmatig in de handel is gebracht, te verhinderen.
3) Artikel 307, eerste alinea, EG moet aldus worden uitgelegd dat het een rechter van een lidstaat toestaat, behoudens het door hem aan de hand van onder meer de gegevens uit dit arrest te verrichten onderzoek, bepalingen toe te passen van bilaterale verdragen als die welke in het hoofdgeding aan de orde zijn, die zijn gesloten tussen deze staat en een derde land en een benaming van dit derde land beschermen, ook al blijken deze bepalingen in strijd te zijn met het Verdrag, op grond dat het gaat om een verplichting die voortvloeit uit verdragen die zijn gesloten vóór de datum van toetreding van de betrokken lidstaat tot de Europese Unie. Totdat met een van de in artikel 307, tweede alinea, EG bedoelde middelen eventuele onverenigbaarheden tussen een vóór die toetreding gesloten verdrag en het EG-Verdrag kunnen worden opgeheven, machtigt de eerste alinea van genoemd artikel deze staat, een dergelijk verdrag te blijven toepassen voorzover dit verplichtingen omvat waaraan hij volkenrechtelijk nog steeds gebonden is.
Uitgesproken ter openbare terechtzitting te Luxemburg op 18 november 2003.

Conclusie Advocaat-Generaal A. Tizzano
van 22 mei 2003 (1)
Zaak C-216/01
Budejovický Budvar, národní podnik
tegen
Rudolf Ammersin GmbH
[verzoek van het Handelsgericht Wien (Oostenrijk) om een prejudiciële beslissing]
Inhoud
I - Inleiding
I - 0000
II - De toepasselijke regelingen
I - 0000
gemeenschapsrecht
I - 0000
De bepalingen van het Verdrag
I - 0000
Verordening nr. 2081/92
I - 0000

Overeenkomsten tussen Oostenrijk en Tsjecho-Slowakije
I - 0000
Handelingen na de ontbinding van Tsjecho-Slowakije
I - 0000
III - De feiten en het procesverloop
I - 0000
IV - Juridische beoordeling
I - 0000
De ontvankelijkheid
I - 0000
De eerste vraag
I - 0000
a) De bescherming van de benaming „Bud" in het licht van verordening nr. 2081/92
I - 0000
De ontvankelijkheid
I - 0000
Ten gronde
I - 0000
- Argumenten van partijen
I - 0000
- Beoordeling
I - 0000
b) De bescherming van de benaming „Bud" in het licht van de artikelen 28 EG en 30 EG
I - 0000
Argumenten van partijen
I - 0000
Beoordeling
I - 0000
De tweede vraag
I - 0000
De derde vraag
I - 0000
a) Argumenten van partijen
I - 0000
b) Beoordeling
I - 0000
De overeenkomst van Wenen inzake de opvolging van staten in verdragen
I - 0000
De internationale praktijk na de codificatie
I - 0000
De praktijk van de nieuwe staten
I - 0000
- Tsjechië en Slowakije
I - 0000
- De uit de USSR en uit Joegoslavië voortgekomen republieken
I - 0000
- De praktijk van de verdragsluitende derde staten
I - 0000
Het in casu toepasselijke normatieve beginsel
I - 0000
De vierde vraag
I - 0000
V - Conclusie
I - 0000

I - Inleiding

1. In deze zaak wordt het Hof verzocht om een antwoord op enkele vragen betreffende de bescherming van geografische herkomstaanduidingen van levensmiddelen. Daarbij zal het zich ook moeten uitspreken over de vraag, of een internationale overeenkomst inzake de bescherming van geografische aanduidingen tussen een lidstaat en een derde staat behoort tot de „overeenkomsten [...] vóór de datum van [...] toetreding gesloten" in de zin van artikel 307 EG, ook ten aanzien van de gevolgen die die overeenkomst heeft in de betrekkingen tussen de betrokken lidstaat en een van de staten die na de ontbinding van de oorspronkelijke verdragsluitende derde staat in diens plaats zijn getreden.

2. Die vragen zijn gerezen in een geding tussen een bierbrouwerij in de Tsjechische Republiek en een Oostenrijkse vennootschap die bier verkoopt, over het gebruik door deze vennootschap van de benaming „Bud" voor bier van oorsprong uit de Verenigde Staten, ofschoon volgens een reeks overeenkomsten uit de jaren 1976 tot 1981 tussen de Republiek Oostenrijk en de Tsjechische en Slowaakse Federatieve Socialistische Republiek (hierna: „Tsjecho-Slowaakse Federatieve Republiek" of „Tsjecho-Slowakije") die benaming enkel door in Tsjecho-Slowakije gevestigde personen mocht worden gebruikt.

II - De toepasselijke regelingen

Het gemeenschapsrecht

De bepalingen van het Verdrag

3. Artikel 28 EG verbiedt, zoals bekend, kwantitatieve beperkingen en maatregelen van gelijke werking tussen de lidstaten; artikel 30 EG maakt een uitzondering voor verboden en beperkingen die gerechtvaardigd zijn uit hoofde van, onder meer, de bescherming van de industriële en commerciële eigendom.

4. Artikel 307, eerste en tweede alinea, EG bepaalt als volgt:

„De rechten en verplichtingen voortvloeiende uit overeenkomsten vóór 1 januari 1958 of, voor de toetredende staten, vóór de datum van hun toetreding gesloten tussen een of meer lidstaten enerzijds en een of meer derde staten anderzijds, worden door de bepalingen van dit Verdrag niet aangetast.

Voorzover deze overeenkomsten niet verenigbaar zijn met dit Verdrag maken de betrokken lidstaat of lidstaten gebruik van alle passende middelen om de vastgestelde onverenigbaarheid op te heffen. Indien nodig verlenen de lidstaten elkaar bijstand teneinde dat doel te bereiken en volgen in voorkomende gevallen een gemeenschappelijke gedragslijn."

Verordening nr. 2081/92

5. Voor deze zaak is voorts van belang verordening (EEG) nr. 2081/92 van de Raad van 14 juli 1992 inzake de bescherming van geografische aanduidingen en oorsprongsbenamingen van landbouwproducten en levensmiddelen(2) (hierna: „verordening nr. 2081/92" of „de verordening"), waarbij een eenvormige regeling voor de gehele Gemeenschap is ingevoerd ter bescherming van „beschermde geografische aanduidingen" en „beschermde oorsprongsbenamingen".

6. Die verordening is vastgesteld wegens het belang van de productie en de distributie van landbouwproducten voor de economie van de Gemeenschap (eerste overweging van de considerans) en in het bijzonder om de diversificatie van de productie en de afzet van kwaliteitsproducten te bevorderen (tweede overweging). Daartoe wordt, ter vervanging van bestaande nationale regelingen, een gemeenschappelijke regeling voor beschermde aanduidingen met betrekking tot de oorsprong van levensmiddelen ingevoerd, die een meer uniforme aanpak en gelijke mededingingsvoorwaarden waarborgt (zevende overweging); deze regeling geldt enkel voor „landbouwproducten en levensmiddelen waarvoor er een verband bestaat tussen de kenmerken van het product en de geografische oorsprong ervan" (negende overweging).
7. Zoals in de preambule aangekondigd, voorziet het stelsel van de verordening in de registratie van twee soorten beschermde aanduidingen, te weten oorsprongsbenamingen en geografische aanduidingen (tiende overweging). Artikel 2, lid 2, verduidelijkt dit als volgt:
„In deze verordening wordt verstaan onder:
a) .oorsprongsbenaming': de naam van een streek, van een bepaalde plaats of, in uitzonderlijke gevallen, van een land, die wordt gebruikt in de benaming van een landbouwproduct of levensmiddel:
- dat afkomstig is uit die streek, die bepaalde plaats of dat land, en
- waarvan de kwaliteit of de kenmerken hoofdzakelijk of uitsluitend aan het geografische milieu, dat factoren van natuurlijke en menselijke aard omvat, zijn toe te schrijven en waarvan de productie, de verwerking en de bereiding in het geografische gebied geschieden;
b) .geografische aanduiding': de naam van een streek, van een bepaalde plaats of, in uitzonderlijke gevallen, van een land, die wordt gebruikt in de benaming van een landbouwproduct of levensmiddel:
- dat afkomstig is uit die streek, die bepaalde plaats of dat land, en
- waarvan een bepaalde hoedanigheid, de faam of een ander kenmerk aan deze geografische oorsprong kan worden toegeschreven en waarvan de productie en/of de verwerking en/of de bereiding in het bepaalde geografische gebied geschieden."
8. De Commissie geeft toestemming voor inschrijving in het register (artikel 6), wanneer het voor registratie voorgedragen product aan de voorwaarden van het productdossier voldoet (artikelen 4 en 5).
9. Ingevolge artikel 12 kunnen landbouwproducten of levensmiddelen uit derde landen onder bepaalde voorwaarden voor de toepassing van de verordening in aanmerking komen.(3) In elk geval wordt in dit verband rekening gehouden met „de bepalingen van internationale overeenkomsten" (artikel 12, lid 1).

Overeenkomsten tussen Oostenrijk en Tsjecho-Slowakije

10. Van belang voor deze zaak is eveneens een verdrag van 11 juni 1976, te Wenen gesloten tussen de Republiek Oostenrijk en de Tsjechische en Slowaakse Federatieve Republiek, betreffende de bescherming van benamingen ter aanduiding van de herkomst van landbouw- en industrieproducten (hierna: „Oostenrijks-Tsjecho-Slowaaks verdrag" of „bilateraal verdrag").(4)
11. Het verdrag erkent, enerzijds, voor Oostenrijkse producten het uitsluitende gebruik van bepaalde Oostenrijkse herkomstaanduidingen, opgesomd in bijlage A van de op 7 juni 1979 te Praag gesloten uitvoeringsovereenkomst (hierna: „uitvoeringsovereenkomst")(5), en anderzijds, voor Tsjechische en Slowaakse producten het uitsluitende gebruik van bepaalde Tsjechische en Slowaakse herkomstaanduidingen, opgesomd in bijlage B van de uitvoeringsovereenkomst.
12. In artikel 1 van het bilaterale verdrag verbinden de verdragsluitende staten zich met name ertoe, alle maatregelen te treffen die nodig zijn om de in het verdrag zelf en in de uitvoeringsovereenkomsten bedoelde herkomstaanduidingen, oorsprongsbenamingen en andere benamingen die de herkomst van landbouw- en industrieproducten aanduiden, tegen oneerlijke mededinging in de handel te beschermen.
13. Artikel 2 van het bilaterale verdrag bepaalt:
„Onder herkomstaanduidingen, oorsprongsbenamingen en andere benamingen die de herkomst in de zin van deze overeenkomst aanduiden, worden alle aanduidingen verstaan die, al dan niet rechtstreeks, betrekking hebben op de herkomst van een product. Een dergelijke aanduiding bestaat in het algemeen uit een geografische benaming. Zij kan echter ook uit andere vermeldingen bestaan wanneer de betrokken kringen in het land van oorsprong daarin, met betrekking tot het aldus benoemde product, een aanduiding van het productieland zien. Genoemde benamingen kunnen naast de aanduiding van een bepaald gebied van geografische herkomst vermeldingen met betrekking tot de kwaliteit van het betrokken product bevatten. Deze bijzondere eigenschappen moeten uitsluitend of in hoofdzaak het gevolg van geografische of menselijke invloeden zijn."(6)
14. In artikel 3, lid 1, wordt gepreciseerd dat
„[...] de in een krachtens artikel 6 gesloten [uitvoerings]overeenkomst genoemde Tsjecho-Slowaakse benamingen in de Republiek Oostenrijk uitsluitend zijn voorbehouden aan Tsjecho-Slowaakse producten".
15. Artikel 5 bevat een lijst van de landbouw- en industrieproducten waarvoor het bilaterale verdrag de bescherming van de herkomstaanduidingen verzekert. Een van die producten is bier.
16. Voor de bepaling van de beschermde herkomstaanduidingen verwijst artikel 6 vervolgens naar de uitvoeringsovereenkomst. Onder de aanduidingen die uitsluitend voor Tsjechische biersoorten mogen worden gebruikt, worden in bijlage B, voorzover hier van belang, genoemd:
„- Bud
- Budejovické pivo
- Budejovické pivo - Budvar
- Budejovický Budvar".
17. Wat ten slotte de concrete beschermingsmodaliteiten betreft, bepaalt artikel 7 van het bilaterale verdrag:
„1. Indien de krachtens [...] dit verdrag beschermde namen en benamingen in strijd met de onderhavige bepalingen in het kader van een commerciële activiteit

worden gebruikt om producten aan te duiden, met name voor hun presentatie of verpakking, of op rekeningen, vrachtbrieven of andere handelsdocumenten dan wel in reclame, worden alle rechterlijke en bestuurlijke maatregelen toegepast waarin de wetgeving van de verdragsluitende staat waar om bescherming wordt verzocht, voorziet ter bestrijding van oneerlijke mededinging of het anderszins beteugelen van onrechtmatige benamingen, onder de bij die wetgeving vastgestelde voorwaarden en met inachtneming van artikel 9.
2. Voorzover er in het kader van handelsactiviteiten gevaar voor verwarring bestaat, wordt lid 1 eveneens toegepast wanneer de krachtens het verdrag beschermde benamingen worden gebruikt in gewijzigde vorm of voor andere producten dan die waarvoor zij volgens de in artikel 6 bedoelde overeenkomst zijn bestemd.
3. Het bepaalde in lid 1 is eveneens van toepassing wanneer de krachtens het verdrag beschermde benamingen in vertaalde vorm worden gebruikt dan wel met een aanduiding van de daadwerkelijke herkomst, of vergezeld van vermeldingen als .soort', .type', .wijze', .imitatie' of dergelijke."(7)

Handelingen na de ontbinding van Tsjecho-Slowakije

18. Zoals bekend, is Tsjecho-Slowakije per 1 januari 1993 ontbonden en zijn op zijn grondgebied twee nieuwe staten ontstaan, de Tsjechische Republiek en de Slowaakse Republiek.
19. Enkele dagen voordat het land formeel onafhankelijk werd, op 17 december 1992, nam de Tsjechische Nationale Raad een verklaring aan waarin het heette, dat „overeenkomstig de geldende beginselen van internationaal recht en voorzover dit laatste dat bepaalt, de Tsjechische Republiek zich per 1 januari 1993 gebonden zal achten aan de multilaterale en bilaterale verdragen waarbij de Tsjechische en Slowaakse Federatieve Republiek op die datum partij was".(8)
20. In het voetspoor van deze verklaring bevestigde constitutionele wet nr. 4/1993 van de Tsjechische Republiek vervolgens, dat „de Tsjechische Republiek treedt in de krachtens het internationale recht bestaande rechten en verplichtingen van de Tsjechische en Slowaakse Federatieve Republiek op de datum van opheffing van deze laatste".(9)
21. In de bekendmaking van de bondskanselier met betrekking tot de tussen de Republiek Oostenrijk en de Tsjechische Republiek geldende bilaterale verdragen (BGBl. 1997, III, blz.123, van 31 juli 1997), heet het, voorzover hier van belang:
„Op basis van een gezamenlijk onderzoek van de bilaterale verdragen tussen de Republiek Oostenrijk en de Tsjechische Republiek door de bevoegde instanties van beide staten is vastgesteld, dat op grond van de algemeen aanvaarde regels van volkenrecht de hierna genoemde bilaterale verdragen op 1 januari 1993, de datum van opvolging van de Tsjechische Republiek op het grondgebied van de voormalige Tsjechische en Slowaakse Federatieve Republiek, van kracht waren tussen de Republiek Oostenrijk en de Tsjechische Republiek, en sindsdien door de bevoegde instanties binnen de rechtsstelsels van beide landen worden toegepast:
[...]
19. Verdrag, op 11 juni 1976 te Wenen gesloten tussen de Republiek Oostenrijk en de Tsjechische en Slowaakse Federatieve Republiek inzake de bescherming van herkomstaanduidingen, oorsprongsbenamingen en andere benamingen die de herkomst van landbouw- en industrieproducten aanduiden, alsmede het op 30 november 1977 te Wenen gesloten bijbehorende protocol (BGBl. 1981/75)
[...]
26. Overeenkomst over de toepassing van het verdrag tussen de Republiek Oostenrijk en de Tsjechische en Slowaakse Federatieve Republiek inzake de bescherming van herkomstaanduidingen, oorsprongsbenamingen en andere benamingen die de herkomst van landbouw- en industrieproducten aanduiden (BGBl. 1981/76).
[...]"(10)

III - De feiten en het procesverloop

22. De Tsjechische bierbrouwerij Budejovický Budvar(11) (hierna: „brouwerij Budvar" of eenvoudig „Budvar"), gevestigd in Ceské Budejovice in Bohemen (Tsjechische Republiek), hierna genoemd bij de Duitse naam Budweis(12), exporteert het bier „Budweiser Budvar" naar diverse landen, waaronder Oostenrijk.(13)
23. De vennootschap Rudolf Ammersin GmbH (hierna: „Ammersin"), gevestigd te Wenen (Oostenrijk), drijft een groothandel in dranken. Zij verkoopt onder meer het in de Verenigde Staten geproduceerde bier „American Bud".(14)
24. Op 22 juli 1999 vorderde de brouwerij Budvar voor het Handelsgericht Wien (Oostenrijk), dat het Ammersin bij wege van voorlopige maatregel zou worden verboden bij haar commerciële activiteiten met betrekking tot bier en soortgelijke producten gebruik te maken van de benaming „Bud" of overeenkomstige benamingen die verwarring kunnen wekken, tenzij het producten van Budvar zou betreffen. Verzoekster beriep zich voor deze vordering op schending van het merkenrecht(15) en, wat voor de onderhavige procedure van belang is, op onrechtmatig gebruik van door het bilaterale verdrag van 1977 beschermde herkomstaanduidingen.
25. Het Handelsgericht wees deze vordering toe met zijn beschikking van 15 oktober 1999, die vervolgens door het Oberlandesgericht Wien werd bevestigd. Het beroep tot Revision voor het Oberste Gerichtshof (hierna: „OGH") werd niet-ontvankelijk verklaard.
26. Na de beëindiging van de procedure in kort geding neemt het Handelsgericht Wien thans kennis van de zaak ten gronde.
27. In een parallelle procedure tegen de Oostenrijkse importeur van het concurrerende Amerikaanse bier, eerst voor het Landgericht Salzburg en vervolgens voor het Oberlandesgericht Linz, had Budvar overigens op basis van dezelfde rechtsgronden al een overeenkomstige verbodsactie ingesteld; nadat deze vordering door de lagere rechters was toegewezen, werd hun beslissing

ten slotte door het OGH bij beschikking van 1 februari 2000 bevestigd.(16) Hierin overwoog het OGH onder meer, dat door de invoer en de verhandeling van het bier „American Bud" inbreuk werd gemaakt op de Tsjechische herkomstaanduiding „Bud", die een beschermde aanduiding is in de zin van het bilaterale verdrag, waarbij het beklemtoonde, dat het opgelegde verbod niet met het EG-Verdrag in strijd is.

28. Het Handelsgericht, dat niet rechtstreeks gebonden is aan de uitspraak van de hoogste rechter in die procedure en dat twijfel koestert aan de verenigbaarheid van die uitspraak met het gemeenschapsrecht, heeft bij beschikking van 26 februari 2001 het Hof de volgende prejudiciële vragen voorgelegd:

„1) Is de toepassing van een bepaling van een tussen een lidstaat en een derde staat gesloten bilateraal verdrag, volgens welke voor een eenvoudige/indirecte geografische aanduiding die in het land van herkomst noch de naam van een streek, noch van een plaats of een land is, de van elk gevaar van misleiding onafhankelijke absolute bescherming van een gekwalificeerde geografische aanduiding in de zin van verordening nr. 2081/92 wordt gewaarborgd, verenigbaar met artikel 28 EG-Verdrag en/of verordening nr. 2081/92, wanneer bij toepassing van die bepaling de invoer van een goed dat in een andere lidstaat rechtmatig in het verkeer is gebracht, kan worden verhinderd?

2) Geldt dit ook wanneer de geografische aanduiding die in het land van herkomst noch de naam van een streek, noch van een plaats of een land is, in het land van herkomst niet als geografische benaming voor een bepaald product en ook niet als een eenvoudige of indirecte geografische aanduiding wordt opgevat?

3) Gelden de antwoorden op de eerste en de tweede vraag ook, indien het bilaterale verdrag een verdrag is dat de lidstaat vóór zijn toetreding tot de Europese Unie heeft gesloten en na zijn toetreding tot de Europese Unie heeft voortgezet door een verklaring van de bondsregering, met een staat die de opvolger is van de oorspronkelijke verdragsluitende derde staat?

4) Verplicht artikel 307, tweede alinea, EG de lidstaat een dergelijk bilateraal verdrag, dat door die lidstaat vóór zijn toetreding tot de EU met een derde staat werd gesloten, in overeenstemming met het gemeenschapsrecht in de zin van artikel 28 EG en/of verordening nr. 2081/92 aldus uit te leggen, dat de daarin gewaarborgde bescherming voor een eenvoudige/indirecte geografische aanduiding die in het land van herkomst noch de naam van een streek noch van een plaats of een land is, enkel de bescherming tegen misleiding omvat, doch niet de absolute bescherming van een gekwalificeerde geografische aanduiding in de zin van verordening nr. 2081/92?"

29. In de procedure voor het Hof zijn opmerkingen ingediend door verzoekster en verweerster in het hoofdgeding, de Oostenrijkse, de Duitse en de Franse regering en de Commissie.

IV - Juridische beoordeling

De ontvankelijkheid

30. Alvorens in te gaan op de vragen die de verwijzende rechter aan het Hof heeft gesteld, herinner ik eraan, dat enkele partijen twijfel hebben uitgesproken over de ontvankelijkheid van het verzoek om een prejudiciële beslissing. Ik meen die bezwaren meteen te moeten bespreken, althans voorzover zij de ontvankelijkheid van de prejudiciële verwijzing in haar geheel betreffen; op de bezwaren betreffende elk van de vragen afzonderlijk, zal ik op het daarvoor geschikte moment ingaan.

31. In de eerste plaats hebben de gestelde vragen volgens Budvar in werkelijkheid betrekking op de toepassing van een verdrag tussen een lidstaat en een derde staat. Het Hof wordt dus niet verzocht om uitlegging van bepalingen van gemeenschapsrecht, maar van in het nationale recht van een lidstaat opgenomen internationale overeenkomsten, en daartoe is het niet bevoegd.

32. Dit bezwaar lijkt mij niet gegrond. De oplossing van het bij de verwijzende rechter aanhangige geschil hangt weliswaar samen met de toepassing van geldende overeenkomsten tussen Oostenrijk en de Tsjechische Republiek, maar het lijkt mij duidelijk, dat de aan het Hof voorgelegde vragen niet rechtstreeks de uitlegging van die overeenkomsten betreffen, maar die van bepalingen van het Verdrag (de artikelen 28 EG, 30 EG en 307 EG) en van het afgeleide recht (verordening nr. 2081/92). Het is deze uitlegging welke de verwijzende rechter noodzakelijk acht voor de oplossing van het bij hem aanhangige geschil, en voor deze uitlegging is het Hof krachtens artikel 234 EG (ex artikel 177 van het Verdrag) wel degelijk bevoegd.

33. Ook de Commissie heeft, zij het om andere redenen, twijfel aan de ontvankelijkheid van de vragen. Haar bezwaar is dat deze vragen hypothetische problemen betreffen en daarom niet-ontvankelijk zijn.

34. Volgens de Commissie stelt de verwijzende rechter het Hof immers een vraag over de uitlegging van gemeenschapsrecht uitsluitend met het doel een - door hem in werkelijkheid niet gedeelde - mogelijke uitlegging van het nationale recht te kunnen uitsluiten, te weten de uitlegging die het OGH in zijn beschikking van 1 februari 2000 (zie punt 27 supra) aan het bilaterale verdrag heeft gegeven en volgens welke dat verdrag de benaming „Bud" absolute bescherming verleent, ongeacht of zij tot verwarring kan leiden of niet.

35. Ook dit bezwaar komt mij ongegrond voor.

36. Het is immers vaste rechtspraak, dat het „[i]n beginsel [...] uitsluitend aan de nationale rechter [staat] om, gelet op de bijzonderheden van elk geval, te oordelen over de noodzaak van een prejudiciële beslissing voor het wijzen van zijn vonnis, alsmede over de relevantie van de vragen die hij aan het Hof voorlegt", en dat „[e]en verzoek van een nationale rechter [...] door het Hof slechts [kan] worden afgewezen, wanneer de door die rechter gevraagde uitlegging van het gemeenschapsrecht kennelijk geen verband houdt met een reëel geschil of met het voorwerp van het hoofdgeding".(17)

37. Uit de onderhavige verwijzingsbeschikking blijkt mijns inziens voldoende duidelijk, dat naar het oordeel van de verwijzende rechter de benaming in geding absolute bescherming krachtens het bilaterale verdrag geniet, precies zoals ook het OGH in zijn beschikking van 1 februari 2000 heeft beslist. Op grond van het

Oostenrijkse recht zou de vordering van verzoekster dan ook moeten worden toegewezen, wat tot een potentiële belemmering voor het intracommunautaire handelsverkeer zou leiden.
38. Zo gezien, lijkt mij geen twijfel mogelijk aan de noodzaak en relevantie van de gestelde vragen. De opgeworpen bezwaren zijn mijns inziens dan ook ongegrond.
De eerste vraag
39. Met zijn eerste vraag wenst de verwijzende rechter te vernemen, of met verordening nr. 2081/92 en de artikelen 28 EG en 30 EG verenigbaar is een nationale bepaling van een lidstaat, die voorziet in absolute bescherming voor een geografische aanduiding die zowel „eenvoudig" is - dat wil zeggen geen bijzonder verband legt tussen de oorsprong en de kwaliteit van het product - als „indirect" - dat wil zeggen wel een aanwijzing vormt voor de oorsprong van het product, maar niet overeenkomt met de naam van een streek of van een plaats.
40. Hiermee worden eigenlijk twee verschillende vragen over de bescherming van de benaming „Bud" opgeworpen - de eerste betreffende de uitlegging van verordening nr. 2081/92, de tweede betreffende die van de artikelen 28 EG en 30 EG - die afzonderlijk behandeld moeten worden.
a) De bescherming van de benaming „Bud" in het licht van verordening nr. 2081/92
De ontvankelijkheid
41. De Oostenrijkse regering begint met op te merken, dat deze vraag niet-ontvankelijk is voorzover zij naar verordening nr. 2081/92 verwijst. Daar uit de beschikking van de verwijzende rechter nergens blijkt, dat de in geding zijnde benamingen overeenkomstig die verordening zijn of zullen worden geregistreerd, is de kwestie van hun verenigbaarheid met die regeling zuiver abstract en hypothetisch.
42. Laat mij meteen zeggen, dat dit argument mij ongegrond lijkt. De nationale rechter vraagt immers helemaal niet om een uitspraak over de geldigheid van een (niet bestaande) registratie van de in geding zijnde aanduidingen in de zin van verordening nr. 2081/92, maar om uitlegging van die verordening om te kunnen vaststellen, of deze in de weg staat aan het stelsel van het bilaterale verdrag inzake herkomstaanduidingen voor levensmiddelen.
43. Zo gezien, zijn de aan het Hof voorgelegde vragen naar mijn mening niet hypothetisch of abstract, en ik zie dan ook geen reden om de ontvankelijkheid ervan in twijfel te trekken.
Ten gronde
- Argumenten van partijen
44. Alleen Ammersin, verweerster in het hoofdgeding, stelt voor deze vraag ontkennend te beantwoorden. Haars inziens staat verordening nr. 2081/92 in de weg aan een nationale regeling als hier in geding, die onafhankelijk van het gevaar voor verwarring bescherming verleent aan een indirecte geografische aanduiding, zonder die bescherming afhankelijk te stellen van een rechtstreeks verband tussen de oorsprong en de hoedanigheden van het product.
45. Ammersin betoogt, dat in het systeem van de verordening de absolute bescherming van oorsprongsbenamingen en geografische aanduidingen van strikte kwaliteitsvoorwaarden afhangt. In de eerste plaats moet er een rechtstreeks verband bestaan tussen de oorsprong van het product en de kenmerken ervan (artikel 2). In de tweede plaats moet het product voldoen aan de in een speciaal productdossier omschreven kwaliteitseisen, en er is een strenge verificatieprocedure om vast te stellen of dat het geval is (artikelen 4 en 6).
46. De bij de verordening ingevoerde uniforme regeling, aldus Ammersin, kan niet samengaan met een nationale bescherming die eveneens absoluut is, maar afhankelijk van minder strenge voorwaarden. Anders zouden de doelstellingen van de gemeenschapsregeling - het bevorderen van de kwaliteit van landbouwproducten en het waarborgen van gelijke concurrentievoorwaarden binnen de gemeenschappelijke markt - in gevaar komen.
47. Een zelfde conclusie kan volgens Ammersin worden getrokken uit artikel 17 van de verordening, volgens hetwelk de nationale bescherming van een benaming waarvoor om registratie overeenkomstig de verordening is verzocht, slechts kan worden gehandhaafd gedurende de tijd die voor de communautaire registratie nodig is.
48. Omdat echter nooit om communautaire registratie van de benaming „Bud" is verzocht, kan zij niet meer ingevolge de bij het bilaterale verdrag ingevoerde nationale regeling beschermd zijn.
49. Daartegenover zijn alle andere partijen van mening, dat verordening nr. 2081/92 zich niet verzet tegen de voortgezette toepassing van de nationale beschermingsregeling op de geografische aanduidingen in geding.
50. Budvar betwist om te beginnen de premisse waarvan de verwijzende rechter lijkt uit te gaan, en betoogt dat de benaming „Bud", als afkorting van de naam van de Boheemse stad Budweis, een „directe" geografische aanduiding is en bovendien een „gekwalificeerde" aanduiding, omdat zij een link legt tussen het bier en de wereldfaam van de bierbrouwerijtraditie van de stad Budweis. In deze omstandigheden, aldus Budvar, staat verordening nr. 2081/92 er niet aan in de weg, dat een gekwalificeerde geografische aanduiding van een derde land krachtens een nationale regeling wordt beschermd.
51. Subsidiair betoogt Budvar, dat genoemde verordening volgens de rechtspraak van het Hof er niet aan in de weg staat, dat een nationaal rechtsstelsel een van het gevaar voor verwarring onafhankelijke „absolute" bescherming verleent aan een „eenvoudige" geografische aanduiding, die geen bijzonder verband onderstelt tussen de herkomst en de kenmerken van het product, omdat een dergelijke geografische aanduiding niet binnen de werkingssfeer van de verordening valt.(18)
52. Dit subsidiaire argument van Budvar wordt in grote trekken gedeeld door de Oostenrijkse regering en de Commissie, die het echter als hoofdargument aanvoeren.
53. Ook volgens de Duitse regering verzet de verordening zich niet in het minst tegen bescherming van de

benaming „Bud", of deze nu als een eenvoudige dan wel als een gekwalificeerde geografische aanduiding moet worden aangemerkt. In beide gevallen valt zij immers buiten de werkingssfeer van de verordening. In het eerste geval omdat deze enkel geldt voor gekwalificeerde geografische aanduidingen, in het tweede geval omdat zij uitsluitend van toepassing is op gekwalificeerde aanduidingen van producten uit de lidstaten en niet op benamingen van producten uit derde landen, behoudens onder de voorwaarden genoemd in artikel 12, waaraan echter in de betrekkingen met de Tsjechische Republiek niet is voldaan.

54. Ten slotte spreekt ook de Franse regering zich uit voor een bevestigend antwoord op de eerste vraag. In het bijzonder wijst zij erop, dat artikel 12 van de verordening internationale regelingen als die van het Oostenrijks-Tsjecho-Slowaakse verdrag uitdrukkelijk onverlet laat. Bij de omschrijving van de regeling voor geografische aanduidingen van producten uit derde landen, maakt genoemd artikel immers uitdrukkelijk een voorbehoud ten gunste van internationale overeenkomsten en daarmee dus ten gunste van het bilaterale verdrag en de daarin opgenomen speciale regeling.

- Beoordeling

55. Overgaand tot de beoordeling van de standpunten van partijen, merk ik in de eerste plaats op, dat Budvar de kwestie van de kwalificatie van de benaming „Bud" volgens het bilaterale verdrag heeft aangesneden en de kwalificatie ervan door de verwijzende rechter afwijst (zie punt 50 supra).

56. Voor die kwalificatie is echter uitlegging noodzakelijk van de bepaling waarmee de regeling van het bilaterale verdrag in het Oostenrijkse recht is geïmplementeerd, en het is vaste rechtspraak, dat „in het kader van het bij artikel 177 van het Verdrag ingevoerde stelsel van rechterlijke samenwerking de uitlegging van nationale voorschriften een zaak van de nationale rechter en niet van het Hof is"(19), zoals overigens ook de nationale rechter en niet het Hof bevoegd is voor de uitlegging van de bepalingen van bilaterale verdragen „die de lidstaten binden buiten het kader van het gemeenschapsrecht".(20)

57. In het kader van de bevoegdheidsverdeling overeenkomstig artikel 234 EG is het derhalve in eerste instantie de nationale rechter die de in geding zijnde benaming in het licht van het bilaterale verdrag moet kwalificeren, en de door die rechter gegeven uitlegging kan voor het Hof niet ter discussie worden gesteld.

58. Hier wil ik er dus enkel op wijzen, dat volgens de tekst zelf van de prejudiciële vraag de verwijzende rechter de betrokken benaming als een „eenvoudige" en „indirecte" benaming heeft aangemerkt, en dat dit dus het uitgangspunt moet zijn voor onze beoordeling van de verenigbaarheid van de regeling met verordening nr. 2081/92.

59. Ik moet echter al meteen zeggen, dat de door de verwijzende rechter gestelde vraag naar mijn mening bevestigend moet worden beantwoord. Anders dan Ammersin, maar in overeenstemming met alle andere partijen, met wier argumenten ik het in grote lijnen eens ben, ben ik van oordeel dat verordening nr. 2081/92 geen beletsel vormt voor het handhaven van de door het bilaterale verdrag geboden absolute bescherming van een eenvoudige aanduiding.

60. In herinner er overigens aan, dat het Hof zich al in zijn arrest Warsteiner van 7 november 2000 met dit probleem heeft beziggehouden.

61. Bij die gelegenheid preciseerde het Hof om te beginnen, dat verordening nr. 2081/92 ingevolge artikel 2, lid 2, „slechts betrekking heeft op geografische aanduidingen waarbij er een rechtstreeks verband bestaat tussen een bepaalde hoedanigheid, de faam of een ander kenmerk van het product en zijn specifieke geografische oorsprong"(21), en dat het dus „[v]aststaat dat eenvoudige geografische herkomstaanduidingen waarbij, om met de nationale rechter in zijn prejudiciële vraag te spreken, geen verband bestaat tussen de kenmerken van het product en de geografische herkomst ervan, niet onder die definitie vallen en dus niet kunnen worden beschermd krachtens verordening nr. 2081/92".(22) Het Hof besloot, dat „[n]iets in verordening nr. 2081/92 [...] er evenwel op [wijst], dat dergelijke geografische herkomstaanduidingen niet krachtens een nationale regeling van een lidstaat kunnen worden beschermd".(23) Daarbij stelde het Hof vast, dat „de met verordening nr. 2081/92 nagestreefde doelstelling niet in gevaar kan worden gebracht door de gelijktijdige toepassing van de verordening en van nationale voorschriften inzake de bescherming van geografische herkomstaanduidingen die niet binnen de werkingssfeer van de verordening vallen".(24)

62. Het is niet moeilijk, zo lijkt mij, om in deze overwegingen het antwoord op de vraag van de verwijzende rechter te vinden. Ik concludeer dan ook, dat verordening nr. 2081/92 zich niet verzet tegen de toepassing van een bilateraal verdrag tussen en lidstaat en een derde staat, dat absolute bescherming toekent aan een geografische aanduiding die, hoewel zij niet de naam van een bepaalde streek of plaats in die derde staat is, een product van oorsprong uit een bepaalde streek of plaats in die derde staat aanduidt, zonder evenwel een bijzonder verband te leggen tussen de oorsprong en de hoedanigheden van het product.

b) De bescherming van de benaming „Bud" in het licht van de artikelen 28 EG en 30 EG

Argumenten van partijen

63. Wat de verenigbaarheid van de regeling van het bilaterale verdrag met de artikelen 28 EG en 30 EG betreft, twijfelt niemand eraan, dat de bescherming van een geografische benaming, al is het maar potentieel, een maatregel is van gelijke werking als een kwantitatieve beperking in de zin van artikel 28 EG. Wegens de verschillen tussen de nationale wettelijke regelingen terzake kan die bescherming immers een belemmering zijn voor de invoer van producten die in andere lidstaten rechtmatig in het verkeer zijn gebracht.

64. Over de mogelijkheid die maatregel te rechtvaardigen, lopen de meningen uiteen: terwijl Ammersin een rechtvaardiging uitgesloten acht, houden de andere partijen de regeling van het bilaterale verdrag voor gerechtvaardigd.

65. In de eerste plaats meent Ammersin, dat de bescherming van de benaming „Bud" op grond van het bilaterale verdrag niet gerechtvaardigd kan zijn uit hoofde van bescherming van de industriële en commerciële eigendom in de zin van artikel 30 EG. Deze bepaling vormt immers een afwijking van het beginsel van het vrije goederenverkeer; als zodanig moet zij restrictief worden uitgelegd en kan zij geen ruimere strekking hebben dan voor de bescherming van het specifieke voorwerp van het betrokken industriële-eigendomsrecht noodzakelijk is.
66. Volgens de rechtspraak van het Hof bestaat het specifieke voorwerp van de bescherming van geografische aanduidingen erin, het gebruik van een plaatsnaam voor te behouden aan de in die plaats gevestigde producenten, maar uitsluitend wanneer de benaming bij de consumenten grote faam geniet. De in geding zijnde benaming, zo vervolgt Ammersin, is daarentegen geen plaatsnaam en geniet evenmin faam bij de consumenten, zodat de bescherming ervan niet gerechtvaardigd is in de zin van artikel 30 EG.
67. Bovendien kan volgens Ammersin de absolute bescherming van een dergelijke benaming ook niet gerechtvaardigd zijn als maatregel van algemeen belang in het kader van de consumentenbescherming. Om de zojuist genoemde redenen kan het gebruik van de naam „American Bud" voor bier de consument immers op geen enkele manier in verwarring brengen over de oorsprong van het bier en kan het hem in het bijzonder niet in de waan brengen, dat het om bier uit Budweis/Ceské Budejovice gaat.
68. Wat de andere partijen betreft, is om te beginnen Budvar van mening, dat artikel 28 EG niet van toepassing kan zijn op het bij de verwijzende rechter aanhangige geding, omdat Ammersin het door haar in het verkeer gebrachte bier uit een derde land, de Verenigde Staten, importeert en er dus geen verband met het intracommunautaire goederenverkeer is.
69. Ten gronde meent zowel Budvar als de Duitse en de Oostenrijkse regering en de Commissie, dat de bescherming die een lidstaat aan een geografische aanduiding als „Bud" toekent, ofschoon zij een potentiele belemmering van het goederenverkeer tussen de lidstaten vormt, niettemin gerechtvaardigd is uit hoofde van bescherming van de industriële en commerciële eigendom in de zin van artikel 30 EG.
70. Genoemde partijen merken op, dat de bescherming van eenvoudige geografische aanduidingen krachtens bilaterale verdragen volgens 's Hofs rechtspraak gerechtvaardigd is uit hoofde van bescherming van de industriële en commerciële eigendom in de zin van artikel 30 EG, mits dergelijke benamingen in de staat van oorsprong geen soortnamen zijn geworden(25) en in die staat dus daadwerkelijk als herkomstaanduiding worden begrepen.(26) Zoals in het bijzonder de Duitse regering beklemtoont, moet de vraag of in het concrete geval aan die voorwaarden is voldaan, door de verwijzende rechter worden beantwoord.
71. Dat „Bud" mogelijk een „eenvoudige" herkomstaanduiding is, heeft geen enkel gevolg voor het aan de nationale rechter te geven antwoord. Het specifieke voorwerp van de bescherming van een geografische aanduiding bestaat er immers in, te verhinderen dat producenten van buiten de plaats waarnaar die aanduiding verwijst, onrechtmatig profiteren van de feitelijke of eventueel slechts potentiële renommee van de benaming, ten nadele van de producenten die in die plaats zijn gevestigd. In zoverre kan het bestaan van een rechtstreekse band tussen de hoedanigheden en de oorsprong van het product dus niet als een wezenlijke beschermingsvoorwaarde worden beschouwd.
72. In elk geval, zo stellen Budvar en de Duitse regering subsidiair, is de bescherming van de in geding zijnde benaming ook gerechtvaardigd als een dwingend vereiste van bescherming van de consumenten tegen bedrog en, tegelijkertijd, als waarborg voor eerlijke mededinging. Waar immers de beschermde benaming althans in een gedeelte van de gemeenschappelijke markt als herkomstaanduiding fungeert, kan het gebruik ervan door een niet in Budweis gevestigde persoon een gevaar voor verwarring door associatie opleveren. Een verbod om producten met die aanduiding in het verkeer te brengen, is dan een passende en evenredige beschermingsmaatregel.

Beoordeling

73. Alvorens in te gaan op de in deze procedure voorgedragen standpunten, wil ik eraan herinneren dat, zoals in artikel 23, lid 2, EG uitdrukkelijk wordt bepaald en door het Hof is bevestigd, het in artikel 28 EG neergelegde verbod van kwantitatieve beperkingen in het intracommunautaire handelsverkeer uitsluitend van toepassing is ten aanzien van goederen van oorsprong uit de lidstaten, alsmede goederen die, hoewel van oorsprong uit derde landen, in een lidstaat in het vrije verkeer zijn gebracht.(27)
74. Omdat het in dit geval gaat om het in de handel brengen van bier dat in de Verenigde Staten is geproduceerd, wil ik erop wijzen, dat een nationale maatregel als die waarop de thans besproken prejudiciële vraag betrekking heeft, slechts aan artikel 28 EG moet worden getoetst in zoverre het de invoer in Oostenrijk van in een andere lidstaat in het vrije verkeer gebracht bier betreft.
75. Wat vervolgens de beoordeling van de Oostenrijkse maatregel betreft, herinner ik aan de vaste rechtspraak, dat een nationale wettelijke regeling die het intracommunautaire handelsverkeer al dan niet rechtstreeks, daadwerkelijk of potentieel, kan belemmeren, als een maatregel van gelijke werking als een kwantitatieve beperking in de zin van artikel 28 EG is te beschouwen.(28)
76. In het hoofdgeding nu gaat het om de bescherming die door een lidstaat, Oostenrijk, wordt toegekend aan een geografische benaming van een derde land, de Tsjechische Republiek, die niet de uniforme communautaire bescherming overeenkomstig verordening nr. 2081/92 geniet.
77. In een dergelijk geval kan, zoals hierboven gezegd, de toepassing van de Oostenrijkse regeling slechts een belemmering voor de invoer van het betrokken bier zijn, indien dit in een andere lidstaat rechtmatig in het verkeer is gebracht. Enkel met deze beperking staat het

buiten twijfel, dat die regeling een maatregel van gelijke werking als een kwantitatieve beperking in de zin van artikel 28 EG is.
78. Maar dit is niet het eind van het verhaal: wij zullen nog moeten nagaan, of die maatregel niet krachtens andere bepalingen van het Verdrag, in het bijzonder artikel 30 EG, gerechtvaardigd is.
79. Op dit punt ben ik het met de meeste partijen eens, dat de betrokken maatregel noodzakelijk is voor de bescherming van de industriële en commerciële eigendom en derhalve gerechtvaardigd is in de zin van artikel 30 EG. En met name meen ik, dat deze conclusie uit de communautaire rechtspraak volgt.
80. In het **arrest Exportur** heeft het Hof zich immers al beziggehouden met de vraag, of de in een bilateraal verdrag geregelde bescherming van eenvoudige geografische benamingen met het EG-Verdrag verenigbaar is.(29)
81. Gevraagd om een uitspraak over de vraag, of de artikelen 30 en 36 van het Verdrag (thans artikelen 28 EG en 30 EG) zich verzetten tegen de absolute bescherming van eenvoudige geografische benamingen, merkte het Hof om te beginnen op, dat die bescherming tot doel had „te verhinderen dat de producenten uit een verdragsluitende staat de geografische benamingen van een andere staat gebruiken en aldus profijt trekken van de reputatie van producten van ondernemingen die gevestigd zijn in de streken of plaatsen waaraan die benamingen zijn ontleend"(30), ook wanneer er niet noodzakelijkerwijs een verband bestaat tussen de oorsprong van het product en een bepaalde bijzondere kwaliteit ervan.
82. „Een dergelijk doel", zo vervolgde het Hof, „dat gericht is op het waarborgen van een eerlijke mededinging, kan worden beschouwd als behorend tot de bescherming van de industriële en commerciële eigendom in de zin van artikel 36 EEG-Verdrag [thans artikel 30 EG], mits [de] benamingen bij de inwerkingtreding van [de] overeenkomst of nadien in het land van oorsprong niet tot soortnaam zijn geworden".(31)
83. Het staat buiten twijfel, dat het Oostenrijks-Tsjecho-Slowaakse verdrag een zelfde doel heeft, want het beoogt te verhinderen dat niet in de Tsjechische Republiek gevestigde personen voor het in de handel brengen van bier een Tsjechische geografische benaming gebruiken, meer bepaald een aanduiding die naar de Boheemse stad Budweis verwijst, en aldus profijt trekken van de faam van het in die stad geproduceerde bier.
84. Het komt mij dan ook voor, dat het beginsel dat het Hof in het arrest Exportur heeft geformuleerd, ook op de onderhavige zaak van toepassing is en dat de Oostenrijkse maatregel als gerechtvaardigd is te beschouwen, in zoverre zij noodzakelijk is voor de bescherming van industriële en commerciële eigendom in de zin van artikel 30 EG.
85. Ik geef het Hof derhalve in overweging op de eerste vraag te antwoorden, dat de artikelen 28 EG en 30 EG zich niet verzetten tegen de toepassing van een bilateraal verdrag tussen een lidstaat en een derde staat, dat absolute bescherming toekent aan een geografische aanduiding die, hoewel zij niet de naam van een bepaalde streek of plaats in die derde staat is, een product van oorsprong uit een bepaalde streek of plaats in die derde staat aanduidt, zonder evenwel een bijzonder verband te leggen tussen de oorsprong en de hoedanigheden van het product, mits die benaming bij de inwerkingtreding van het verdrag of nadien in de staat van oorsprong niet een soortnaam is geworden.

De tweede vraag

86. Met de tweede vraag wenst de verwijzende rechter in wezen te vernemen, of de artikelen 28 EG en 30 EG (of verordening nr. 2081/92) in de weg staan aan een nationale maatregel die aan in een derde staat gevestigde producenten het gebruik voorbehoudt van een aanduiding die niet geschikt is om in het land van oorsprong een verband te leggen tussen het product en zijn geografische oorsprong, en aan die benaming, onafhankelijk van ieder gevaar voor verwarring, een absolute bescherming toekent.
87. Alle partijen zijn het erover eens, dat deze vraag bevestigend moet worden beantwoord, want als er geen enkel verband bestaat tussen de betrokken aanduiding en de plaats van oorsprong van de producten, vormt een dergelijke maatregel een met artikel 28 EG strijdige kwantitatieve beperking en kan zij niet gerechtvaardigd zijn op grond van artikel 30 EG noch op een andere grond.
88. Ook mij lijkt geen ander antwoord mogelijk te zijn, aangezien in een dergelijk geval geen beroep kan worden gedaan op de in artikel 30 EG genoemde rechtvaardigingsgrond van bescherming van de industriële en commerciële eigendom, omdat de betrokken benaming hoe dan ook niet als een geografische aanduiding kan worden aangemerkt.
89. Deze conclusie volgt overigens ook uit de communautaire rechtspraak.
90. Zoals ik eerder al zei (punt 82 supra), heeft het Hof in het arrest Exportur uitgesloten dat vrijwaring van de industriële eigendom wordt aangevoerd als rechtvaardiging voor de bescherming van geografische benamingen wanneer deze benamingen tot soortnamen zijn geworden(32), dat wil zeggen wanneer de gebruikte aanduiding een naam is die, in de termen van verordening nr. 2081/92, „weliswaar verband houdt met de plaats of streek waar dit product of dit levensmiddel oorspronkelijk werd geproduceerd of in de handel gebracht, doch de gangbare naam is geworden van een product of een levensmiddel".(33)
91. Indien dus de bescherming van een aanduiding die oorspronkelijk geschikt was om een verband met de oorsprong van het product te leggen, maar die later tot soortnaam is geworden, geen bescherming van industriële eigendom in de zin van artikel 30 EG is, dan is dat zeker niet het geval met een benaming die nooit geschikt was om een dergelijk verband te leggen.
92. Evenmin kan men stellen dat de absolute bescherming van een dergelijke aanduiding wegens andere dwingende vereisten van algemeen belang noodzakelijk is, in het bijzonder ter bescherming van een eerlijke mededinging.

93. Het is immers volstrekt duidelijk dat - waar, zoals in de hypothese van de verwijzende rechter, elke mogelijkheid van misleiding van de consument omtrent de oorsprong van het product is uitgesloten - de betrokken benaming zelfs niet potentieel geschikt is om de afnemers een rad voor ogen te draaien of de gebruikers van die benaming onrechtmatig te doen profiteren van een, per definitie niet bestaande, renommee.
94. In een dergelijke situatie zou een nationale bepaling die het uitsluitende gebruik van die benaming voorbehield aan in een bepaalde plaats gevestigde producenten, in het geheel niet noodzakelijk zijn om eerlijkheid in de handel te waarborgen, maar zou zij die producenten juist een ongerechtvaardigd voordeel ten opzichte van hun concurrenten bezorgen.
95. Ik moet het evenwel eens zijn met Budvar en de Duitse en de Oostenrijkse regering waar zij opmerken, dat de benaming „Bud" niet past in de hypothese waarvan de verwijzende rechter in zijn tweede vraag uitgaat, omdat het daarbij kennelijk gaat om een afkorting van de plaatsnaam Budweis.
96. Het valt mijns inziens immers niet te ontkennen, dat de benaming „Bud", indien zij voor bier wordt gebruikt, een Boheemse oorsprong van het product suggereert en associaties wekt met de stad Budweis. Om dat in te zien, behoeft men slechts te denken aan de firmanaam van de gerenommeerde Tsjechische brouwerij, „Budweiser Budvar", waarin Budweiser de volle (en grammaticaal correcte) geografische aanduiding van de stad Budweis is, en „Budvar" een kunstvorm bestaande uit de eerste van de twee lettergrepen van de plaatsnaam (Bud) en het Tsjechische suffix „var" (bierbrouwerij).
97. Een dergelijke beoordeling is echter van feitelijke aard en valt dus niet binnen de bevoegdheid van het Hof, maar binnen die van de nationale rechter. Deze zal dus moeten vaststellen of de benaming „Bud", indien gebruikt in verband met bier, geschikt is om te verwijzen naar de oorsprong van het product en dit met de stad Budweis te associëren.
98. Ik geef het Hof derhalve in overweging op de tweede vraag te antwoorden, dat de artikelen 28 EG en 30 EG in de weg staan aan een nationale maatregel die aan in een derde staat gevestigde producenten het gebruik voorbehoudt van een aanduiding die niet geschikt is om een verband te leggen tussen het product en zijn geografische oorsprong, en aan die benaming, onafhankelijk van ieder gevaar voor verwarring, een absolute bescherming toekent.

De derde vraag

a) Argumenten van partijen

99. Met zijn derde vraag wenst de verwijzende rechter in wezen te vernemen, of de regeling van het Oostenrijks-Tsjecho-Slowaakse verdrag onder het bepaalde in artikel 307, eerste alinea, EG valt, ofschoon van Oostenrijkse kant de opvolging in dat verdrag eerst in 1997, dus na de toetreding van Oostenrijk tot de Gemeenschap, officieel bekend is gemaakt.
100. Budvar, de Oostenrijkse, de Duitse en de Franse regering alsook de Commissie bepleiten een bevestigend antwoord op deze vraag met het argument, dat genoemd verdrag lang vóór de toetreding van Oostenrijk tot de Gemeenschap op 1 januari 1995 is gesloten. Dat de bondskanselier eerst in 1997 een officiële bekendmaking heeft doen uitgaan over de tussen Oostenrijk en de Tsjechische Republiek geldende verdragen, is naar hun oordeel van geen enkel belang voor de toepassing van artikel 307 EG, omdat die bekendmaking van de bondskanselier uitsluitend declaratoire waarde had.(34)
101. Het volkenrecht, zo merken de Duitse en de Oostenrijkse regering en de Commissie op, voorziet in een automatische opvolging van de staten die door de ontbinding van een voorgangerstaat zijn ontstaan, in de door deze laatste staat gesloten bilaterale verdragen. De Oostenrijkse regering wijst er met name op, dat het internationale gewoonterecht terzake is vastgelegd in artikel 34, lid 1, van het verdrag van Wenen van 1978 inzake de opvolging van staten in verdragen, dat de regel van de automatische opvolging bevestigt.(35)
102. Uit het bilaterale verdrag, aldus Budvar en de Franse regering, vloeit voor Oostenrijk een volkenrechtelijke verplichting, en niet slechts een eenvoudige bevoegdheid, voort om de in dat verdrag genoemde aanduidingen te beschermen. De omstandigheid dat Oostenrijk thans tevens aan het EG-Verdrag gebonden is, vormt dan ook ingevolge artikel 307, eerste alinea, EG geen beletsel voor de toepassing van het bilaterale verdrag.
103. Volgens Ammersin daarentegen is artikel 307, eerste alinea, EG in casu niet van toepassing, omdat Oostenrijk op het moment van zijn toetreding tot de Gemeenschap niet door het bilaterale verdrag gebonden was. Dit was immers tijdelijk buiten werking tussen 1 januari 1993, toen de oorspronkelijke verdragsluitende staat ophield te bestaan, en 31 juli 1997, toen door de bekendmaking van de bondskanselier de opvolging van de Tsjechische Republiek in dat verdrag werd vastgesteld.
104. Op het moment van de ontbinding van Tsjecho-Slowakije, aldus Ammersin, schreef het volkenrecht de automatische opvolging van de Tsjechische Republiek in het bilaterale verdrag immers nog niet dwingend voor. Vóór genoemde bekendmaking van de bondskanselier van 1997 paste Oostenrijk in zijn buitenlandse betrekkingen integendeel steeds het tabula-rasa-beginsel toe, dat wil zeggen dat wanneer een staat wordt ontbonden, de door deze staat gesloten verdragen vervallen en dat opvolging slechts mogelijk is krachtens een overeenkomst tussen de nieuwe staat en de andere oorspronkelijke verdragsluitende staat (in casu Oostenrijk).

b) Beoordeling

105. Om de door de verwijzende rechter opgeworpen vragen te kunnen beantwoorden, lijkt het mij duidelijk dat wij eerst moeten vaststellen, of het bilaterale verdrag van 1976 vóór de toetreding van Oostenrijk tot de Gemeenschap op 1 januari 1995 tussen Oostenrijk en de Tsjechische Republiek gelding bezat. Enkel indien deze vraag bevestigend kan worden beantwoord, is aan de toepassingsvoorwaarden van artikel 307, eerste alinea, EG voldaan en bestaat er een vóór het van kracht

worden van het EG-Verdrag gesloten overeenkomst waaraan een derde land rechten ontleent waarvan het de eerbiediging door de betrokken lidstaat kan verlangen.(36)
106. Gelet op de omstandigheden van deze zaak en in het bijzonder op de ontbinding van de Tsjechische en Slowaakse Federatieve Republiek op 1 januari 1993, zullen wij eerst moeten nagaan, wat de regels van het volkenrecht bepalen ten aanzien van verdragen in het geval dat een van de verdragsluitende partijen ophoudt te bestaan.
De overeenkomst van Wenen inzake de opvolging van staten in verdragen
107. Zoals wij zagen, draait de discussie om de overeenkomst van Wenen inzake de opvolging van staten in verdragen, waarop enkele partijen een beroep doen, terwijl andere daar niet van willen weten.
108. Om te beginnen merk ik op, dat die overeenkomst pas in 1996 in werking is getreden voor een tamelijk klein aantal staten (zeventien), waaronder de Tsjechische Republiek en de Slowaakse Republiek, maar geen van de huidige lidstaten van de Gemeenschap. Als instrument van het internationale verdragsrecht bindt het die lidstaten en dus ook Oostenrijk niet.
109. Maar dit sluit uiteraard niet uit, dat de bepalingen van bedoelde overeenkomst, zoals in het algemeen die van overeenkomsten tot codificatie van het volkenrecht, ook bindend kunnen zijn voor de staten die ze niet hebben geratificeerd. Volgens de bedoeling van degenen die ze ontwerpen en vaststellen, zijn dergelijke overeenkomsten meestal niet meer dan een codificatie van het geldende internationale gewoonterecht, en de hier besproken overeenkomst vormt daarop geen uitzondering.(37) Het feit dat Oostenrijk zich niet bij die overeenkomst heeft aangesloten, kan dus niet beslissend zijn wanneer zou blijken, dat de voor deze zaak relevante bepalingen ervan enkel de erkenning van bestaande volkenrechtelijke beginselen vormen.
110. Wij zullen daarom de inhoud van die bepalingen moeten onderzoeken, om vast te stellen of zij inderdaad slechts uitdrukking aan dergelijke beginselen geven, dan wel een nieuwe regeling van de materie bevatten.
111. De overeenkomst onderscheidt tussen staten die uit het dekolonisatieproces zijn voortgekomen, aangeduid met de term „pas onafhankelijk geworden staten" (artikel 24), en andere nieuw gevormde staten (artikel 34).
112. Voor de van koloniale overheersing bevrijde, pas onafhankelijk geworden staten gaat artikel 24 uit van het tabula-rasa-beginsel; automatische opvolging in de voorheen door de koloniale mogendheid gesloten verdragen is in principe dus uitgesloten.(38)
113. Voor alle andere gevallen van nieuwe staatvorming, hetzij door afscheiding hetzij door ontbinding, bevat artikel 34 een tegengestelde regel, gebaseerd op het beginsel van continuïteit van verdragsverplichtingen, die in automatische opvolging van de nieuwe staat in de door de voorgangerstaat gesloten verdragen voorziet.(39)
114. Op deze regel kent de bepaling slechts twee uitzonderingen. Er is geen opvolging wanneer de betrokken staten dat overeenkomen, of wanneer de toepassing van het verdrag op de nieuwe staat „onverenigbaar zou zijn met doel en strekking van het verdrag of de werkingsvoorwaarden ervan radicaal zou wijzigen".
115. Ik moet echter meteen zeggen, dat het principe van artikel 34 van de overeenkomst niet de neerslag is van een reeds bestaande algemene volkenrechtelijke norm.
116. Daarvan getuigen om te beginnen de werkzaamheden van de commissie voor internationaal recht, die de overeenkomst heeft voorbereid. De door de commissie benoemde speciale rapporteur, Sir Humphrey Waldock, had uit een onderzoek van de internationale praktijk het tegengestelde beginsel van dat van artikel 34 gedistilleerd, namelijk het tabula-rasa-beginsel, dat uitsluit dat, wanneer er op het grondgebied van een staat een nieuwe staat ontstaat, deze automatisch in de in verdragen neergelegde rechten en verplichtingen van zijn voorganger treedt.(40) Voor het geval van ontbinding van een unie van staten, doch uitsluitend voor dit geval, werd echter een bepaling ad hoc voorgesteld, gebaseerd op het beginsel van automatische opvolging. Pas later breidde het drafting committee van de commissie voor internationaal recht, zonder ook maar de minste verwijzing naar de praktijk, de regel van automatische opvolging uit tot alle gevallen van afscheiding of ontbinding(41), met uitzondering, zoals gezegd, van de opvolging van door het dekolonisatieproces ontstane staten (artikel 24 van de overeenkomst).
117. Ook de ten tijde van de codificatie heersende doctrine neigde ertoe, het beginsel van automatische opvolging uit te sluiten en de voorkeur te geven aan het tabula-rasa-beginsel, zij het met enkele belangrijke uitzonderingen voor bijzondere soorten verdragen of voor bijzondere situaties van soevereiniteitswisseling.(42)
118. In deze omstandigheden mag men betwijfelen, of op het moment van aanneming van het verdrag van Wenen het in artikel 34 neergelegde beginsel als de uitdrukking van een algemeen erkende volkenrechtelijke regel kon worden beschouwd.(43)
119. Ook kan niet worden gezegd, dat de sluiting van de overeenkomst op zich een aanwijzing kan zijn voor het ontstaan van een nieuwe gewoonterechtelijke norm van die strekking. Naast alle andere overwegingen met betrekking tot de aard en de functie van dergelijke instrumenten, spreekt het feit dat maar zeer weinig staten zich bij de overeenkomst hebben aangesloten, tegen die mogelijkheid; zoals ik eerde opmerkte, hebben slechts zeventien staten ze geratificeerd.(44)
De internationale praktijk na de codificatie
120. Alvorens echter definitieve conclusies te trekken, dienen wij nog de praktijk van na de overeenkomst te onderzoeken, om na te gaan of deze overeenkomst heeft bijgedragen tot het ontstaan van een op het beginsel van automatische opvolging gebaseerde gewoonterechtelijke norm.
121. De praktijk na de codificatie is inderdaad rijk genoeg, want het laatste decennium van de 20e eeuw stond in Europa, zoals wij weten, in het teken van het uiteenvallen van de multinationale staten die na de Eer-

ste en de Tweede Wereldoorlog waren ontstaan. Na 1991 viel eerst de Sovjetunie en daarna Joegoslavië in een groot aantal onafhankelijke staten uiteen, in het eerste geval in een overwegend vreedzaam, in het tweede geval helaas in een vaak bloedig verlopen ontbindingsproces. Vervolgens hield op 1 januari 1993 ook de Tsjechische en Slowaakse Federatieve Republiek op te bestaan en ontstonden op haar grondgebied op vreedzame wijze twee nieuwe staten, de Tsjechische Republiek en de Slowaakse Republiek.

122. In het volgende zal ik een beeld proberen te schetsen van de praktijk die zich na die gebeurtenissen heeft ontwikkeld, in het bijzonder met betrekking tot bilaterale verdragen. Ik moet echter meteen al zeggen, dat die praktijk mijns inziens getuigt van een belangrijke verandering in het volkenrecht, want zij wekt de indruk dat er vanaf het begin van de jaren negentig een volkenrechtelijke gewoonte is gegroeid die gebaseerd is op het beginsel van continuïteit van verdragsverplichtingen, zij het dat het automatisme minder strak is dan in artikel 34 van de overeenkomst van Wenen is voorzien.

De praktijk van de nieuwe staten

- Tsjechië en Slowakije

123. De twee door de ontbinding van de Tsjechische en Slowaakse Federatieve Republiek ontstane staten hebben in algemene beginselverklaringen kond gedaan van hun voornemen om in de door de voorgangerstaat gesloten verdragen te treden. Dit voornemen is uitdrukkelijk verwoord in de plechtige verklaringen van de twee parlementen op de ochtend van de onafhankelijkheid(45) en in de reeds genoemde Tsjechische constitutionele wet nr. 4/1993.(46)

124. Uit de op die verklaringen gevolgde praktijk blijkt overigens, dat die wil tot opvolging consequent is volgehouden en niet op principiële bezwaren van de zijde van de door verdragen met Tsjecho-Slowakije verbonden derde staten is gestuit.

- De uit de USSR en uit Joegoslavië voortgekomen republieken

125. Ook de meeste staten die na de ontbinding van de Sovjetunie en van Joegoslavië zijn ontstaan, hebben in algemene beginselverklaringen hun voornemen te kennen gegeven om de verdragen waarbij hun voorgangerstaat partij was, voort te zetten.

126. a) Wat de ex-Sovjetunie betreft, zij hier in het bijzonder herinnerd aan de Verklaring van Alma Ata van 21 december 1991, waarin de staten die toen bij de Gemeenschap van Onafhankelijke Staten waren aangesloten, verklaarden dat zij, „met inachtneming van ieders grondwettelijke procedures, de nakoming waarborgen van de volkenrechtelijke verplichtingen welke voortvloeien uit de door de voormalige Unie van Socialistische Sovjetrepublieken gesloten overeenkomsten".(47)

127. Door de latere praktijk is de in die verklaring uitgesproken wil in grote lijnen bevestigd, ook al hebben enkele van die staten zich af en toe wat gereserveerder opgesteld.

128. In het bijzonder Azerbeidzjan, Moldavië, Turkmenistan en Oesbekistan, hoewel zich in het algemeen aansluitend bij het beginsel van opvolging in de volkenrechtelijke verplichtingen van de voorgangerstaat, zwakten dit beginsel af door voor de nieuwe staat de bevoegdheid op te eisen om die opvolging voor bepaalde verdragen of categorieën van verdragen uit te sluiten („facultatieve opvolging").(48)

129. b) In deze context is de praktijk van de Baltische staten, Estland, Letland en Litouwen, daarentegen niet van belang. Weliswaar achtten deze drie republieken zich bij het (her)winnen van hun onafhankelijkheid in 1991 niet gebonden aan de door de USSR gesloten verdragen, maar dit kan niet als een afwijzing van het opvolgingsbeginsel worden opgevat. Het is immers een uitvloeisel van de aanspraak van die republieken op hun erkenning als voortzetting van de Baltische staten die zich in 1918 van het tsaristische Rusland hadden afgescheiden, maar door de USSR in 1940 weer waren geannexeerd. Die aanspraak is overigens meestal stilzwijgend aanvaard door de oorspronkelijke verdragsluitende derde staten, waarvan de meeste de annexatie door de Sovjetunie in 1940 nooit de iure hadden erkend.

130. c) Ook de praktijk van de door het uiteenvallen van Joegoslavië ontstane staten is in grote lijnen gebaseerd op het beginsel van continuïteit van volkenrechtelijke verplichtingen.

131. In het bijzonder Kroatië en Slovenië hebben zich bij het verkrijgen van hun onafhankelijkheid duidelijk uitgesproken voor het beginsel van opvolging in de door Joegoslavië gesloten verdragen(49), zij het met een voorbehoud ten aanzien van bepaalde categorieën van verdragen(50), terwijl zij zich in enkele gevallen voorstander van de idee van facultatieve opvolging betoonden.(51)

- De praktijk van de verdragsluitende derde staten

132. Ook de praktijk van de derde staten (of andere rechtspersonen) die partij zijn bij de overeenkomsten waarvoor het opvolgingsprobleem zich voordoet, verschaft belangrijke aanwijzingen in de zin van continuïteit van rechtsbetrekkingen.

133. Onder die staten zijn het vooral Duitsland en Nederland(52) en, buiten Europa, de Verenigde Staten van Amerika(53), die zich in het geval van afscheiding of uiteenvallen van staten zonder aarzeling aan het beginsel van automatische opvolging lijken te houden.

134. Met name de Duitse regering heeft dat standpunt tijdens deze prejudiciële procedure uitdrukkelijk bevestigd.

135. De gemeenschapsinstellingen laten zich door hetzelfde beginsel leiden, zoals met name blijkt uit protocol nr. 8 bij de associatieovereenkomst EEG/Tsjechische Republiek betreffende de opvolging door de Tsjechische Republiek ten aanzien van de briefwisseling tussen de Gemeenschap en Tsjecho-Slowakije met betrekking tot doorvoer en de infrastructuur voor vervoer over land.(54) Volgens artikel 1 van dat protocol „[nemen d]e Gemeenschap enerzijds en de Tsjechische Republiek anderzijds [...] alle uit bovengenoemde briefwisseling voortvloeiende rechten en verplichtingen over van de Gemeenschap enerzijds en de voormalige Tsjechische en Slowaakse Federatieve Republiek anderzijds", zulks gelet op het feit dat, aldus

de considerans van het protocol, „de Tsjechische Republiek [...] heeft verklaard dat .zij alle verbintenissen zal nakomen die voortvloeien uit de overeenkomsten tussen de Tsjechische en Slowaakse Federatieve Republiek en de Europese Gemeenschappen'" en dat „de Tsjechische Republiek met ingang van 1 januari 1993 een in de rechten van de Tsjechische en Slowaakse Federatieve Republiek tredende staat is".

136. Naast deze aanwijzingen in de zin van automatische opvolging in verdragen staat de minder eenduidige praktijk van andere staten.

137. Om te beginnen met Italië: hoewel de regering in grote lijnen het beginsel van automatische opvolging lijkt te omarmen(55), schijnt de rechtspraak toch een bevestigend akkoord of een eenzijdige opvolgingsverklaring van de nieuwe staat noodzakelijk te achten, althans voor bepaalde categorieën van verdragen, bijvoorbeeld uitleveringsverdragen.(56)

138. Verder herinner ik aan de houding van het Verenigd Koninkrijk ten opzichte van de Tsjechische Republiek en de Slowaakse Republiek. In de brief waarmee de Britse eerste minister de Tsjechische en de Slowaakse regering in kennis stelde van de formele erkenning van de twee nieuwe staten, werd uiting gegeven aan de overtuiging van de Britse regering, dat de verdragen die voorheen tussen het Verenigd Koninkrijk en Tsjecho-Slowakije waren gesloten, van kracht zouden blijven „as appropriate".(57) In deze precisering kan men, naast de duidelijke erkenning van het beginsel van continuïteit van verdragsbetrekkingen, de bedoeling lezen een zekere speelruimte te bewaren ten aanzien van de uitwerking in de praktijk van de rechtsopvolging, om aan al te rigide automatismen te ontkomen.

139. Ook de Franse en de Zwitserse praktijk onderscheidt zich door een prudente benadering die, ofschoon uitgaande van het beginsel van continuïteit van verdragsbetrekkingen, de definitieve opvolging doet afhangen van de positieve uitslag van onderhandelingen met de nieuwe staat, wat dus het automatische karakter van die opvolging uitsluit.(58)

140. Dit lijkt mij, hoe de afgegeven verklaringen ook mogen luiden, eveneens de strekking van de Oostenrijkse praktijk te zijn, waarvan overigens in deze zaak uiteenlopende interpretaties zijn gegeven (zie punten 101 en 103-104 supra).

141. Uit de rechtspraak van het Oostenrijkse OGH, zowel van vóór als van na de toetreding van Oostenrijk tot de Gemeenschap, valt af te leiden, dat de afwijzing van automatische opvolging - die met het traditionele Oostenrijkse standpunt overeenkomt(59) en waarop Ammersin de klemtoon heeft gelegd - geenszins betekent, dat ook het beginsel van continuïteit van verdragsverplichtingen wordt afgewezen, want volgens die rechtspraak bestaat er in de tijd die voor de onderhandelingen over de opvolging nodig is, geen juridisch vacuüm, maar blijft Oostenrijk de overeenkomsten toepassen.(60)

142. Overigens kan men niet ontkennen, dat het Oostenrijkse standpunt al vóór de toetreding van het land tot de Gemeenschap niet zo monolithisch was als Ammersin doet voorkomen. Dit blijkt uit een tot de regering van de Tsjechische Republiek gerichte nota van 30 november 1994, waarbij de Oostenrijkse regering een met Tsjecho-Slowakije gesloten handelsverdrag opzegde, doch uitsluitend pro futuro.(61)

Het in casu toepasselijke normatieve beginsel

143. Het komt mij dan ook voor, dat het onderzoek van de praktijk zowel van de nieuwe staten als van de verdragsluitende derde staten een bevestiging oplevert van de in punt 122 supra reeds uitgesproken mening, dat er een gewoonterechtelijke norm is ontstaan, gebaseerd op het beginsel van automatische opvolging, maar minder strikt dan het in artikel 34 van de overeenkomst van Wenen is omschreven, in die zin dat het niet werkt wanneer een van de bij de opvolging betrokken staten verklaart een andere oplossing te verkiezen.

144. In casu is er, zoals wij zagen, aan Oostenrijkse noch aan Tsjechische zijde ook maar de geringste aanwijzing voor een bedoeling om de door het bilaterale verdrag van 1976 ontstane verdragsbetrekkingen te verbreken; er bestaat integendeel volledige overeenstemming tussen de duidelijke en ondubbelzinnige Tsjechische verklaringen van 1992-1993 betreffende de opvolging in de door Tsjecho-Slowakije gesloten verdragen (zie punten 19 en 20 supra), en de Oostenrijkse verklaring vervat in de bekendmaking van de bondskanselier van 1997.

145. Dat de ononderbroken gelding van dat verdrag en van de bijbehorende regelingen door Oostenrijk eerst na de toetreding van dat land tot de Gemeenschap uitdrukkelijk is bevestigd, kan mijns inziens dus geen invloed hebben op de toepassing van artikel 307, eerste alinea, EG op dat verdrag en die regelingen.

146. Ik geef derhalve in overweging de derde vraag aldus te beantwoorden, dat de regeling van het Oostenrijks-Tsjecho-Slowaakse verdrag onder het bepaalde in artikel 307, eerste alinea, EG valt en dus voorrang heeft boven de eventueel daarmee strijdige bepalingen van gemeenschapsrecht, ook nu de statenopvolging in het bilaterale verdrag door Oostenrijk eerst in 1997, na de toetreding van dat land tot de Gemeenschap, officieel bekend is gemaakt.

De vierde vraag

147. Met zijn vierde vraag wenst de verwijzende rechter in wezen te vernemen, of artikel 307, tweede alinea, EG een rechter in de Gemeenschap verplicht een onder artikel 307, eerste alinea, EG vallende overeenkomst in overeenstemming met het gemeenschapsrecht uit te leggen.

148. Over deze vraag bestaat er tussen de partijen weinig verschil van mening. Afgezien van de Commissie, die zich er niet over uitlaat, zijn alle partijen kort gezegd van mening, dat bij de uitlegging van een internationaal verdrag dat een lidstaat vóór zijn toetreding tot de Gemeenschap heeft gesloten, zoveel mogelijk rekening moet worden gehouden met de communautaire verplichtingen van de betrokken lidstaat. Dit onderstelt evenwel, dat de verdragsbepaling waarom het gaat, niet volstrekt duidelijk is en ruimte laat voor een met het EG-Verdrag conforme uitlegging.

149. Met deze opvatting ben ik het volledig eens.
150. Een uitlegging in overeenstemming met het gemeenschapsrecht is, naar mijn mening, een noodzakelijk vereiste bij de toepassing van een bepaling als artikel 307, tweede alinea, EG, die voor de onderhavige materie concrete invulling geeft aan het in artikel 10 EG neergelegde beginsel van loyale samenwerking.
151. Dit beginsel moet echter overeen worden gebracht met de uitdrukkelijke bepaling van artikel 307, eerste alinea, EG, die de voorrang erkent van de volkenrechtelijke verplichtingen van een lidstaat op grond van vóór diens toetreding tot de Gemeenschap gesloten verdragen.
152. Om geen afbreuk te doen aan de nuttige werking van artikel 307, eerste alinea, EG, moet de nationale rechter, wanneer hij de bepalingen van internationale verdragen zoveel mogelijk conform het gemeenschapsrecht uitlegt, dan ook binnen de grenzen blijven die de regels van het algemene volkenrecht ter zake van de uitlegging van verdragen stellen. In het bijzonder dient hij de verdragsbepaling uit te leggen „[...] te goeder trouw [...] overeenkomstig de gewone betekenis van de termen van het verdrag in hun context en in het licht van voorwerp en doel van het verdrag", zoals het in artikel 31 van het Verdrag van Wenen inzake het verdragenrecht is geformuleerd.(62)
153. Enkel wanneer met toepassing van die criteria geen zekerheid over de betekenis van de verdragstekst kan worden verkregen, is er echt ruimte voor een „conforme uitlegging" in de zin van artikel 307, tweede alinea, EG. In dat geval zal de verdragsluitende lidstaat uit de mogelijke uitleggingen van de verdragstekst die moeten kiezen welke het best met zijn gemeenschapsverplichtingen overeenstemt.
154. Ik laat het bij deze algemene opmerking, want het lijkt mij niet gewenst de vraag meer concreet te benaderen en na te gaan, of het Oostenrijks-Tsjecho-Slowaakse verdrag voor meerdere uitleggingen vatbaar is en zo ja, welke daarvan dan de voorkeur verdient.
155. Om die vraag te beantwoorden, zouden wij immers de regeling moeten uitleggen waarmee de uit dat verdrag voortvloeiende volkenrechtelijke verplichting in het Oostenrijkse recht is geïmplementeerd. Maar zoals ik in punt 56 supra al opmerkte, is volgens vaste rechtspraak niet het Hof, maar de nationale rechter bevoegd voor de uitlegging van bepalingen van het op het geschil toepasselijke nationale recht of van bilaterale verdragen die de lidstaten binden buiten het kader van het gemeenschapsrecht.
156. Ik geef derhalve in overweging op de vierde vraag te antwoorden, dat wanneer de betekenis van een door een lidstaat vóór zijn toetreding tot de Gemeenschap gesloten verdrag - zoals het op 11 juni 1946 te Wenen gesloten verdrag tussen de Republiek Oostenrijk en de Tsjechische en Slowaakse Federatieve Republiek inzake de bescherming van benamingen ter aanduiding van de herkomst van landbouw- en industrieproducten - onduidelijk is en de uitlegging ervan volgens de relevante bepalingen van het algemene volkenrecht ruimte voor meer betekenissen laat, artikel 307, tweede alinea, EG de verdragsluitende lidstaat verplicht voorrang te geven aan de betekenis die zich het best met zijn gemeenschapsverplichtingen verdraagt.

V - Conclusie

157. Gelet op het voorgaande geef ik het Hof de overweging de door het Handelsgericht Wien gestelde vragen te beantwoorden als volgt:
„1) Verordening nr. 2081/92 verzet zich niet tegen de toepassing van een bilateraal verdrag tussen en lidstaat en een derde staat, dat absolute bescherming toekent aan een geografische aanduiding die, hoewel zij niet de naam van een bepaalde streek of plaats in die derde staat is, een product van oorsprong uit een bepaalde streek of plaats in die derde staat aanduidt, zonder evenwel een bijzonder verband te leggen tussen de oorsprong en de hoedanigheden van het product.
2) De artikelen 28 EG en 30 EG verzetten zich niet tegen de toepassing van een bilateraal verdrag tussen een lidstaat en een derde staat, dat absolute bescherming toekent aan een geografische aanduiding die, hoewel zij niet de naam van een bepaalde streek of plaats in die derde staat is, een product van oorsprong uit een bepaalde streek of plaats in die derde staat aanduidt, zonder evenwel een bijzonder verband te leggen tussen de oorsprong en de hoedanigheden van het product, mits die benaming bij de inwerkingtreding van het verdrag of nadien in de staat van oorsprong niet een soortnaam is geworden.
3) De artikelen 28 EG en 30 EG staan in de weg aan een nationale maatregel die aan in een derde staat gevestigde producenten het gebruik voorbehoudt van een aanduiding die niet geschikt is om een verband te leggen tussen het product en zijn geografische oorsprong, en aan die benaming, onafhankelijk van ieder gevaar voor verwarring, een absolute bescherming toekent.
4) De regeling van het op 11 juni 1976 te Wenen gesloten verdrag tussen de Republiek Oostenrijk en de Tsjechische en Slowaakse Federatieve Republiek inzake de bescherming van benamingen ter aanduiding van de herkomst van landbouw- en industrieproducten, valt onder het bepaalde in artikel 307, eerste alinea, EG en heeft dus voorrang boven de eventueel daarmee strijdige bepalingen van gemeenschapsrecht, ook nu de statenopvolging in het bilaterale verdrag door Oostenrijk eerst in 1997, na de toetreding van dat land tot de Gemeenschap, officieel bekend is gemaakt.
5) Wanneer de betekenis van een door een lidstaat vóór zijn toetreding tot de Gemeenschap gesloten verdrag - zoals het op 11 juni 1946 te Wenen gesloten verdrag tussen de Republiek Oostenrijk en de Tsjechische en Slowaakse Federatieve Republiek inzake de bescherming van benamingen ter aanduiding van de herkomst van landbouw- en industrieproducten - onduidelijk is en de uitlegging ervan volgens de relevante bepalingen van het algemene volkenrecht ruimte voor meer betekenissen laat, verplicht artikel 307, tweede alinea, EG de verdragsluitende lidstaat voorrang te geven aan de betekenis die zich het best met zijn gemeenschapsverplichtingen verdraagt."

1: - Oorspronkelijke taal: Italiaans.
2: - PB L 208, blz. 1.
3: - „1. Onverminderd de bepalingen van internationale overeenkomsten kan een landbouwproduct of een levensmiddel uit een derde land voor toepassing van deze verordening in aanmerking komen, mits:

4: - Verdrag inzake de bescherming van herkomstaanduidingen, oorsprongsbenamingen en andere benamingen die de herkomst van landbouw- en industrieproducten aanduiden, gesloten te Wenen op 11 juni 1976, met bijbehorend protocol, gesloten te Wenen op 30 november 1977 (BGBl. 1981, blz. 75).
5: - BGBl. 1981, blz. 76.
6: - Niet-officiële vertaling.
7: - Niet-officiële vertaling.
8: - „Verklaring van de Tsjechische Nationale Raad aan alle parlementen en naties van de wereld", 17 december 1992. Niet-officiële vertaling.
9: - Niet-officiële vertaling.
10: - Niet-officiële vertaling.
11: - De volledige naam van de vennootschap luidt: „Budejovický Budvar, národný podnik, Budweiser Budvar, National Corporation, Budweiser Budvar, Entreprise Nationale", ofwel „Bierbrouwerij Bud te Budweis, nationale onderneming". De huidige brouwerij is voortgekomen uit de fusie van de firma „Budweiser Brauberechtigtes Bürgerliches Brauhaus", opgericht in 1795 te Budweis, en de firma „Tschechische Aktien-Brauerei", later „Budvar' Tschechische Aktien-Brauerei" geheten, opgericht in 1895 te Budweis. Na de nationalisatie in 1948 werden de twee ondernemingen samengevoegd tot één nationale onderneming, „Jihoceské pivovary", waaruit in 1966 de huidige onderneming is ontstaan.
12: - De stad Budweis behoorde oorspronkelijk tot het koninkrijk Bohemen en vervolgens, tot 1918, tot het Oostenrijks-Hongaarse keizerrijk. Vanaf de 16e eeuw bestond er een bloeiende bierbrouwerij-industrie.
13: - Sinds 1795 vervaardigden en verhandelden de ondernemingen waaruit de huidige brouwerij Budvar is voortgekomen, bier onder de benamingen „Budweis", „Budweiser Bier" (in het Tsjechisch „Budejevické pivo"), „Budvar" of „Budbräu" (d.w.z. „brouwerij Bud"; de Tsjechische term „var" komt overeen met het Duitse „Bräu" en duidt de activiteit van het bierbrouwen aan).
14: - De producent van dit bier is de Amerikaanse brouwerij Anheuser-Busch te Saint Louis. Al in 1876 bracht de brouwerij Bavarian Brewery, later omgezet in Anheuser-Busch, op de plaatselijke markt een bier in de handel onder de naam „Budweiser", nadien ook afgekort tot „Bud". In 1911 schijnt Anheuser-Busch van de toenmalige brouwerijen in Budweis toestemming te hebben gekregen om de benaming op de markten buiten Europa te gebruiken. In 1939 ten slotte verkreeg zij van de Tsjechische brouwerijen het uitsluitend recht op het gebruik van de benaming „Budweiser" op de Amerikaanse markt. Na de Tweede Wereldoorlog begon Anheuser-Busch haar bier echter ook naar Europa te exporteren (zie beschikking van het Oostenrijkse OGH, aangehaald in voetnoot 16 infra, en arrest van het Zwitserse Bundesgericht van 15 februari 1999, BGE 125 III, blz. 193).
15: - In verscheidene landen, waaronder Oostenrijk, heeft Budvar diverse merken laten registreren, zoals „Budvar", „Budweiser", „Budweiser Budvar", „Budweiser Budbräu" en „Bud".
16: - OGH, beschikking van 1 februari 2002, 4 Ob 13/00s. Tekst te vinden in Bundeskanzleramt - Rechtsinformationssystem, http://www.ris.bka.gv.at.
17: - Zie, onder meer, arresten van 5 december 2000, Guimont (C-448/98, Jurispr. blz. I-10663, punt 22), en 25 juni 2002, Bigi (C-66/00, Jurispr. blz. I-5917, punten 18 en 19).
18: - Arrest van 7 november 2000, Warsteiner Brauerei (C-312/98, Jurispr. blz. I-9187, punt 54).
19: - Aldus, zeer duidelijk, arrest van 12 oktober 1993, Vanacker en Lesage (C-37/92, Jurispr. blz. I-4947, punt 7).
20: - Arrest van 27 november 1973, Vandeweghe (130/73, Jurispr. blz. 1329, punt 2).
21: - Arrest Warsteiner, reeds aangehaald, punt 43. Zie ook arrest van 7 mei 1997, Pistre (C-321/94, C-322/94, C-323/94 en C-324/94, Jurispr. blz. I-2343, punt 35).
22: - Arrest Warsteiner, reeds aangehaald, punt 44.
23: - Ibid., punt 45.
24: - Ibid., punt 49.
25: - Arresten van 10 november 1992, Exportur (C-3/91, Jurispr. blz. I-5529, punt 39), en 4 maart 1999, Consorzio tutela del formaggio Gorgonzola (C-87/97, Jurispr. blz. I-1301, punt 20).
26: - Arrest Exportur, reeds aangehaald, punten 28, 37 en 38.
27: - Zie, onder vele andere, arresten van 15 december 1971, International Fruit Company (51/71-54/71, Jurispr. blz. 1107, punten 8-10), en 15 december 1976, Donckerwolcke (41/76, Jurispr. blz. 1921, punt 17).
28: - Zie, onder meer, arrest van 11 juli 1974, Dassonville (8/74, Jurispr. blz. 837, punt 5).
29: - Het ging in die zaak om het verdrag inzake de bescherming van oorsprongsbenamingen, herkomstaanduidingen en benamingen van bepaalde producten, op 27 juni 1973 te Madrid gesloten tussen de Franse Republiek en de Spaanse Staat.
30: - Arrest Exportur, reeds aangehaald, punt 37.
31: - Ibid.
32: - Ibid., punt 37.
33: - Verordening nr. 2081/92, artikel 3.
34: - In dezelfde zin het OGH in zijn beschikking van 1 februari 2002, 4 Ob 13/00s (zie punt 27 supra), juist met betrekking tot het hier besproken bilaterale verdrag.
35: - Overeenkomst van Wenen van 22 augustus 1978 inzake de opvolging van staten in verdragen. Zie over deze overeenkomst punt 107 e.v. infra; voor de tekst van artikel 34, zie voetnoot 39.
36: - Zie, onder meer, arrest van 10 maart 1998 T. Port (C-364/95 en C-365/95, Jurispr. blz. I-1023, punt 61).
37: - De overeenkomst is het resultaat van een ontwerp, opgesteld door de commissie voor internationaal recht van de Verenigde Naties en vervolgens goedgekeurd

door een door de Algemene vergadering van de VN bijeengeroepen internationale conferentie.
38: - Artikel 24 luidt: „A bilateral treaty which at the date of a succession of States was in force in respect of the territory to which the succession of States relates is considered as being in force between a newly independent State and the other State party when: (a) they expressly so agree; or (b) by reason of their conduct they are to be considered as having so agreed."
39: - Artikel 34 bepaalt: „1. When a part or parts of the territory of a State separate to form one or more States, whether or not the predecessor State continues to exist: (a) any treaty in force at the date of the succession of States in respect of the entire territory of the predecessor State continues in force in respect of each successor State so formed; (b) any treaty in force at the date of the succession of States in respect only of that part of the territory of the predecessor State which has become a successor State continues in force in respect of that successor State alone. 2. Paragraph 1 does not apply if: (a) the States concerned otherwise agree; or (b) it appears from the treaty or is otherwise established that the application of the treaty in respect of the successor State would be incompatible with the object and purpose of the treaty or would radically change the conditions of its operation."
40: - Zie artikel 21 van het ontwerp, in „Fifth report on succession in respect of treaties, by Sir Humphrey Waldock, Special Rapporteur", in Yearbook of the International Law Commission, 1972, vol. II, New York 1974, blz. 39 e.v.
41: - Zie artikelen 20 en 21 van het ontwerp, in „International Law Commission, 1191st meeting", in Yearbook of the International Law Commission, 1972, vol. I, New York 1974, blz. 272 e.v.
42: - In die zin, W. E. Hall, A Treatise on International Law, A. P. Higgins Ed., Oxford, 8th ed., 1924 (herdruk 1979, blz. 114 e.v.); L. Hoppenheim, International Law, A Treatise, H. Lauterpacht Ed., vol. I, London, 8th ed., 1955, blz. 158 e.v., i.h.b. blz. 167; Akademie der Wissenschaften der UdSSR, Völkerrecht, Hamburg 1960, blz. 122 e.v. (met verschillende regels voor gevallen van revolutionaire veranderingen, voor van koloniale overheersing bevrijde staten, en voor de overige gevallen); G. Balladore Pallieri, Diritto Internazionale Pubblico, 8. ed., Milano 1962, blz. 224 e.v.; D. P. O'Connell, State Succession in Municipal Law and International Law, vol. II, Cambridge 1967, blz. 88 e.v. (met bijzondere aandacht voor situaties van „evolutieve onafhankelijkheid"); T. Treves, „La continuità dei trattati e i nuovi Stati indipendenti", in Comunicazioni e Studi, XIII, 1969, blz. 303 e.v.; O. Udokang, Succession of New States to International Treaties, Dobbs Ferry, N.Y., 1972, blz. 412-415; D. Nguyen Quoc, Droit International Public, Paris 1975, blz. 431.
43: - In die zin M. Shaw, International Law, 4th ed., Cambridge 1997, blz. 686 e.v.; I. Brownlie, Principles of Public International Law, 5th ed., Oxford 1998, blz. 650, 663; S. Rosenne, „Automatic Treaty Succession", in J. Klabbers, R. Lefeber, Essays on the Law of Treaties, The Hague 1998, blz. 99; K. Doehring, Völkerrecht, Heidelberg 1999, blz. 75; B. Conforti, Diritto Internazionale, Napoli 2002, blz. 118 e.v.
44: - Om de voor het in werking treden van de overeenkomst vereiste vijftien ratificaties bij elkaar te krijgen, waren achttien jaar nodig en... het uiteenvallen van een van de staten die tot ratificatie waren overgegaan: Joegoslavië. Juist de opvolgingsverklaringen van de daaruit voortgekomen staten, als laatste die van Macedonië op 7 oktober 1996, waren het die het aantal ratificaties deden aanzwellen en die bepalend waren voor het in werking treden van de overeenkomst. En dat niet alleen: op de diplomatieke conferentie die de tekst van de overeenkomst vaststelde, waren slechts zeventig van de ongeveer honderdzestig toenmaals bestaande staten vertegenwoordigd, en van die zeventig hebben er slechts twintig de tekst ondertekend.
45: - Voor de verklaring van de Tsjechische Nationale Raad, zie punt 20 supra. Voor de overeenkomstige verklaring van de Slowaakse Nationale Raad, zie Association de Droit International, „Rapport préliminaire sur la succession d'États en matière de traités", in The International Law Association, Report of the Sixty-Seventh Conference (Helsinki), London 1996, blz. 670.
46: - Zie punt 20 supra.
47: - Niet-officiële vertaling. Voor een Engelse vertaling, zie 21 ILM (1992), blz. 149.
48: - Vgl. Association de Droit International, „Rapport préliminaire sur la succession d'États en matière de traités", reeds aangehaald, blz. 675 en 684; zie ook Långström, „The Dissolution of the Soviet Union in the Light of the 1978 Vienna Convention on Succession of States in Respect of Treaties", in Eisemann, Koskenniemi, La succession d'États: la codification à l'épreuve des faits, Académie de Droit International de la Haye, The Hague 2000, blz. 773.
49: - Zie artikel 3 van de Sloveense grondwet, aangehaald door Koskenniemi, „Report of the Director of Studies of the English-speaking Section of the Centre", in Eisemann, Koskenniemi, o.c., blz. 73, en de onafhankelijkheidsverklaring van de Republiek Kroatië, aangehaald door Ortega Terol, „The Bursting of Yugoslavia: An Approach to Practice Regarding State Succession", in Eisemann, Koskenniemi, o.c., blz. 906.
50: - Voor Kroatië, zie artikel 33 van de wet van 26 juli 1991 inzake internationale verdragen, dat de opvolging in door ex-Joegoslavië gesloten verdragen doet afhangen van hun verenigbaarheid met „de Kroatische grondwet of rechtsorde", weergegeven door Ortega Terol, o.c., blz. 906. Zie ook Association de Droit International, „Rapport préliminaire sur la succession d'États en matière de traités", reeds aangehaald, blz. 685.
51: - Voor Slovenië, vgl. Association de Droit International, „Rapport préliminaire sur la succession d'États en matière de traités", reeds aangehaald, blz. 685, en Ortega Terol, o.c., blz. 905 e.v.
52: - Zie Association de Droit International, „Rapport préliminaire sur la succession d'États en matière de traités", reeds aangehaald, blz. 689.

53: - Vgl. Dalton, „National Treaty Law and Practice: United States", in American Society of International Law, National Treaty Law and Practice (Leigh, Blakeslee, Ederington, Eds.), Washington 1999.
54: - Europa-Overeenkomst waarbij een associatie tot stand wordt gebracht tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds, en de Tsjechische Republiek, anderzijds. Protocol nr. 8 betreffende de opvolging door de Tsjechische Republiek ten aanzien van de briefwisseling tussen de Europese Economische Gemeenschap en de Tsjechische en Slowaakse Federatieve Republiek met betrekking tot doorvoer en de infrastructuur voor vervoer over land (PB 1994, L 360, blz. 2).
55: - Als voorbeelden kunnen worden genoemd een notawisseling met de Tsjechische Republiek, gedaan te Praag op 27 oktober 1997-4 februari 1998, tot wijziging van een overeenkomst van 29 maart 1990 tussen Italië en Tsjecho-Slowakije inzake visa (GURI 15 januari 1999, nr. 11, supplement), en de nota van 24 februari 1995 waarbij Italië ten aanzien van de Republiek Macedonië met onmiddellijke ingang de toepassing heeft opgeschort van een briefwisseling tussen Italië en Joegoslavië, gedaan te Rome op 18 februari 1983, over de erkenning van door universiteiten en instellingen van hoger onderwijs verleende diploma's en titels (GURI 3 mei 1995, nr. 101). Het is duidelijk dat aan beide handelingen de onderstelling ten grondslag ligt, dat er opvolging in de gewijzigde of opgeschorte verdragen had plaatsgehad.
56: - Vgl. Corte d'appello di Roma, 17 oktober 1980, in Riv. dir. int. 1980, blz. 882; Corte d'appello di Torino, 2 juli 1993, Riv. dir. int., 1994, blz. 197; Corte di cassazione, VI sez. penale, 6 juli 1995, nr. 2828, Jadranko, Cass. Pen. 1996, blz. 3022; Corte di cassazione, sez. penale feriale, 17 augustus 1995, Gligic, Cass. Pen. 1996, blz. 2629.
57: - „I can confirm that, as appropriate, we regard Treaties and Agreements in force to which the United Kingdom and the Czech and Slovak Federal Republic were parties as remaining in force between the United Kingdom and the Czech Republic": UKMIL 1993, Part Three: I.B.i., in 65 BYIL (1994) blz. 586 (cursivering van mij).
58: - Voor Frankrijk, zie Association de Droit International, „Rapport préliminaire sur la succession d'États en matière de traités", reeds aangehaald, blz. 688.
59: - Zie Association de Droit International, „Rapport préliminaire sur la succession d'États en matière de traités", reeds aangehaald, blz. 685 e.v.
60: - Zie OGH 6 oktober 1993, 7 Ob 573/93; 20 januari 1994, 8 Ob 590/93; 11 januari 1996, 15 Os 150/95. De uitspraken zijn te vinden in Bundeskanzleramt - Rechtsinformationssystem, http://www.ris bka.gv.at.
61: - Nota nr. 11030/94 van 30 november 1994; zie Association de Droit International, „Rapport préliminaire sur la succession d'États en matière de traités", reeds aangehaald, blz. 686.
62: - Artikel 31, lid 1, van het Verdrag inzake het verdragenrecht, tot stand gekomen te Wenen op 23 mei 1969.